

WK.660/352/K-53/06

**Pan
Stefanos Ewangelu
Przewodniczący Zarządu Wałbrzyskiego
Związku Wodociągów i Kanalizacji**

**Al. Wyzwolenia 39
58 – 300 Wałbrzych**

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 ze zm.), przeprowadziła kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji (nazywanego w dalszej części w skrócie WZWiK) w okresie od 11 września 2006 r. do 7 lutego 2007 r. Ustalenia kontroli przedstawione zostały w protokole, którego jeden egzemplarz został Panu przekazany w dniu jego podpisania. Kontrolą objęto losowo wybrane operacje finansowo – gospodarcze dokonane w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 30 września 2006 r. w zakresie: wydatków budżetowych (w tym inwestycyjnych), prawidłowości i skuteczności realizacji dochodów własnych oraz gospodarowania mieniem Związku i przestrzegania obowiązków w zakresie jego inwentaryzacji. Z jej ustaleń wynika, że w trakcie realizacji zadań przez Zarząd Związku miały miejsce nieprawidłowości i uchybienia, polegające na tym, że:

W zakresie spraw organizacyjnych

Statut WZWiK nie był aktualizowany od lipca 1997 r. pomimo wprowadzenia zmian w przepisach ustawowych regulujących zasady organizacji związków międzygminnych oraz zmian w strukturze organizacyjnej Związku. Dotyczyło to na przykład zapisów § 11 ust. 1 i 2 oraz § 22 ust. 4 Statutu, które nie zostały dostosowane do wprowadzonych w 2002 r. zmian przepisów art. 70 i art. 73 ust. 4 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz zapisów określających tryb, zasady wyboru/powołania i zasady wynagradzania członków zarządu związku, które nie uwzględniają istotnych zmian wynikających z wprowadzonej z dniem 1 stycznia 1999 r. (Dz.U. z 1998 r., Nr 162, poz. 1126) do ustawy z 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (tekst pierwotny Dz.U. Nr 21, poz. 124) nowelizacji przepisów art. 2 i art. 4. Statut WZWiK nie zawierał postanowień rozstrzygających, w sposób niebudzący wątpliwości, na jakiej podstawie ma być nawiązywany stosunek pracy z członkami Zarządu Związku, w tym z Przewodniczącym Zarządu Związku. Przepisy § 21 Statutu Związku, określające zasady wskazania osób mających wchodzić w skład Zarządu Związku posługują się zamiennie pojęciami “powołanie” i “wybór”. Przewodniczący Zarządu Związku pan Stefanos Ewangelu został desygnowany na to stanowisko uchwałą Zgromadzenia Związku nr 6/I/2003 z 24 stycznia 2003 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Zarządu WZWiK. Zgodnie z przepisami art. 2 ustawy z 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (tekst jednolity z 2001 r., Dz.U. Nr 142, poz. 1593 ze zm.) przewodniczący zarządu związku i pozostali członkowie zarządu mogą być zatrudniani na podstawie

wyboru tylko wtedy, gdy tak stanowi statut związku, i nie przewidują możliwości zatrudniania w związkach pracowników na podstawie powołania. Pomimo, że według § 10 ust. 2 Statutu WZWiK Zgromadzeniu Związku zostały przyznane kompetencje w zakresie określenia zasad i warunków zatrudnienia członków Zarządu - zasady takie nie zostały przez Zgromadzenie uchwalone.

Zgromadzenie Związku nie wywiązało się z obowiązku nadania Statutu dla Biura WZWiK, działającego w formie jednostki budżetowej. W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2006 r. ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) art. 20 ust. 2 tej ustawy wymagał, aby jednostka budżetowa działała na podstawie statutu, określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności, w tym działalności podstawowej, natomiast art. 238 ust. 3 w związku z art. 245 tej ustawy, zobowiązywał organ właściwy do utworzenia jednostki budżetowej nieposiadającej statutu do jego nadania w terminie do 30 czerwca 2006 r.

Zgromadzenie Związku 26 maja 2003 r. uchwałą nr 4/IV/2003 upoważniło Przewodniczącego Zgromadzenia Związku do podejmowania czynności w sprawach z zakresu prawa pracy wobec Przewodniczącego Zarządu WZWiK, jako podstawę prawną tej uchwały powołując art. 4 pkt. 1 ustawy o pracownikach samorządowych, pomimo, że od dnia 30 maja 2001 r. (zmiana opublikowana w Dz.U. Nr 45, poz. 497) przepis ten nie miał zastosowania do związków jednostek samorządu terytorialnego. Od tego dnia kwestie związane z podejmowaniem czynności w sprawach z zakresu prawa pracy za pracodawcę samorządowego jakim jest związek międzygminny w stosunku do członków zarządu związku przez przewodniczącego zgromadzenia związku zostały uregulowane ustawowo w art. 4 pkt. 3 ustawy o pracownikach samorządowych, w związku z czym podejmowanie w tym zakresie uchwały przez Zgromadzenie było zbędne.

Zgromadzenie Związku, ustalając wynagrodzenie Przewodniczącego Zarządu Związku uchwałą nr 10/I/2003 z 24 stycznia 2003 r., postanowiło o przyznaniu Mu dodatku za wieloletnią pracę cyt.: „według Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy”. Pomijając to, że w chwili podejmowania ww. uchwały w Biurze WZWiK nie obowiązywał już wprost żaden zakładowy układ zbiorowy pracy (Układ z 1995 r. na skutek jego rozwiązania za zgodnym porozumieniem stron, Układ z 1998 r. na skutek niezarejestrowania przez właściwy okręgowy inspektorat pracy Porozumienia z 29 maja 1998 r. o przystąpieniu przez WZWiK do układu zawartego dla pracowników Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji), uregulowanie to było sprzeczne z przepisami art. 20 ust. 2 ustawy o pracownikach samorządowych, która kompetencje do ustalania zasad wynagradzania pracowników samorządowych zastrzega dla Rady Ministrów.

Przewodniczący Zarządu Związku dnia 16 kwietnia 2003 r. zawarł z panią Lilianą Wąs umowę o pracę na stanowisku Skarbnika-Głównego Księgowego Związku, w której jako podstawę nawiązania stosunku pracy wskazał powołanie, kierując się uchwałą Zgromadzenia Związku nr 4/III/2003 z 16 kwietnia 2003 r. w sprawie powołania Skarbnika Związku – Głównego Księgowego. Postępowanie takie naruszało obowiązujący porządek prawny, ponieważ zgodnie z przepisami art. 68 § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity z 1998 r., Dz.U. Nr 21, poz. 94 ze zm.) stosunek pracy na podstawie powołania nawiązuje się wyłącznie w przypadkach określonych w odrębnych przepisach, a przepisy art. 2 ustawy o pracownikach samorządowych w dniu podpisania

ww. umowy o pracę nie przewidywały i nadal nie przewidują zatrudniania jakichkolwiek pracowników w związkach jednostek samorządu terytorialnego (i ich biurach) na podstawie powołania.

Biuro WZWiK nie prowadziło Biuletynu Informacji Publicznej, pomimo obowiązku jego utworzenia z dniem 1 stycznia 2002 r., wynikającego z art. 9 w związku z art. 4 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.).

W okresie od 7 sierpnia 2005 r. do 30 września 2006 r. Przewodniczący Zarządu Związku zatrudnił w Biurze WZWiK na stanowiskach urzędniczych trzech pracowników, nie stosując przy tym procedur naboru określonych w przepisach art. 3a - 3d ustawy o pracownikach samorządowych.

W zakresie funkcjonowania kontroli wewnętrznej

Przewodniczący Zarządu Związku powierzył Skarbnikowi/Główniej Księgowej Związku zakres obowiązków pismem bez oznaczonej daty sporządzenia/przyjęcia do stosowania. Pismo to oraz postanowienia § 10 Regulaminu Organizacyjnego Biura WZWiK, wprowadzonego uchwałą Zgromadzenia Związku nr 5/II/2003 z 21 marca 2003 r., zawierały tylko ogólnikowe stwierdzenia dotyczące zakresu i rodzaju powierzonych obowiązków w zakresie rachunkowości i finansów publicznych, oraz powoływały się na niedookreślone „przepisy odpowiednich ustaw i rozporządzeń” i nieobowiązujące od 1 stycznia 2001 r. przepisy „rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetu”. Wskutek tego w trakcie kontroli nie można było w sposób niebudzący wątpliwości ustalić, jakie obowiązki w zakresie rachunkowości i kontroli finansowej ciążyły na Skarbniku/Główniej Księgowej Związku. Zgodnie z przepisami art. 4 ust. 5 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity z 2002 r. Dz.U. Nr 76, poz. 694 ze zm.) oraz art. 44 ww. ustawy o finansach publicznych z 2005 r., to kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości oraz za całość gospodarki finansowej, w tym za wykonywanie obowiązków w zakresie kontroli finansowej. Określone obowiązki wynikające z tych ustaw może powierzyć pracownikom jednostki, z tym, że obowiązki w zakresie rachunkowości powinny być powierzone na piśmie za zgodą pracownika, natomiast powierzenie obowiązków wynikających z ustawy o finansach publicznych powinno mieć formę odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym jednostki.

Przewodniczący Zarządu Związku, zatrudniając z dniem 16 kwietnia 2003 r. na stanowisku Skarbnika/Główniej Księgowej Związku panią Lilianę Wąs, nie potwierdził spełniania przez nią warunku niekaralności, wynikającego z art. 35 pkt. 3 ust. 2 ustawy z 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity z 2003 r., Dz.U. Nr 15, poz. 148 ze zm.), a obecnie z art. 45 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych z 2005 r. W trakcie kontroli nieprawidłowość została usunięta - Przewodniczący Zarządu uzyskał wypis z Krajowego Rejestru Karnego według stanu na 17 października 2006 r. potwierdzający niekaralność pani Liliany Wąs.

Przewodniczący Zarządu Związku nie wywiązał się należycie z obowiązków w zakresie ustalenia pisemnych procedur kontroli procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych i gospodarowania mieniem, wynikających z przepisów art. 35a ustawy o finansach publicznych z 1998 r., obecnie art. 47 ust. 3 ustawy o finansach publicznych z 2005 r.,

ponieważ nie określił zasad i terminów sporządzania, przekazywania do księgowości, zatwierdzania pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym i do wypłaty dokumentów księgowych oraz nie wskazał osób odpowiedzialnych za wykonywanie tych czynności, co doprowadziło do wystąpienia szeregu nieprawidłowości w zakresie dokonywania wydatków budżetowych oraz ewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych, opisanych szczegółowo w dalszej części wystąpienia.

Poza tym, pomimo, że jednostka użytkowała druki podlegające szczególnej ewidencji i kontroli takie jak: KP, KW, czeki gotówkowe oraz arkusze spisu z natury, Przewodniczący Zarządu dopiero na wniosek kontrolujących Zarządzeniem nr 11/2006 z dnia 29 września 2006 r. określił zasady gospodarki drukami ścisłego zarachowania.

Dokumentacja opisująca przyjęte zasady rachunkowości wprowadzona do stosowania w Biurze WZWiK w latach 2005 – 2006 przez Przewodniczącego Zarządu Związku nie spełniała wymogów z art. 10 ust. 1 pkt. 3 lit. a) i c) oraz pkt. 4 ustawy o rachunkowości, ponieważ:

1. pomimo, że w Zakładowych Planach Kont na 2005 i 2006 r. (dalej nazywanych w skrócie ZPK) jako zasadę przyjęto tworzenie i funkcjonowanie kont wymienionych w rozporządzeniu Ministra Finansów z 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 153, poz. 1752 ze zm.) i w Komentarzu do planu kont dla państwowych i samorządowych jednostek budżetowych autorstwa Marii Augustowskiej (wyd. ODiDK Sp. z o.o. Gdańsk 2004), to:

- w obu ZPK nie wyodrębniono kont budżetu i kont jednostki budżetowej (Biura Związku);
- w obu ZPK nie przewidziano prowadzenia kont pozabilansowych budżetu koniecznych dla prawidłowego sporządzenia sprawozdawczości (991 i 992 – plan dochodów i wydatków budżetowych) oraz pozabilansowych jednostki (997, 998 i 999 – zaangażowanie środków funduszy pomocowych oraz wydatków budżetowych roku bieżącego i lat przyszłych). W ZPK na 2006 r. nie przewidziano konta bilansowego 134 „Kredyty bankowe” pomimo, że w jednostce występowały operacje gospodarcze podlegające ewidencji na tym koncie;
- w obu ZPK ustalono konta niewystępujące w ww. rozporządzeniu (np.: 035 „Papiery wartościowe”, 132 „Bieżący rachunek bankowy – Biuro WZWiK”, 202 „Rozrachunki z odbiorcami z tytułu dostaw i usług”, 204 „Zaliczki na konto robót inwestycyjnych”, 243 „Rozliczenia niedoborów, szkód i nadwyżek”; 244 „Roszczenia sporne”, 249 „Inne rozrachunki”; 301 „Rozliczenie zakupów materiałów”; 302 „Rozliczenie zakupów usług”, 304 „Rozliczenie zakupu działalności inwestycyjnej”) lub występujące, ale służące ewidencjonowaniu innych operacji niż wskazano to w ZPK (inne nazwy i treść ekonomiczną niż wynikająca z obowiązujących przepisów zostały nadane kontom 131, 136, 140 i 201). Dla opisanych wyżej kont niewymienionych w rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości i planów kont oraz wymienionych ale z innym przeznaczeniem, w obu ZPK nie określono przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń i zasad prowadzenia dla nich ewidencji analitycznej i sposobu jej powiązania z kontami księgi głównej;

2. oba ZPK nie zawierały opisu systemu informatycznego służącego prowadzeniu ksiąg rachunkowych w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt. 3 lit. c ustawy o rachunkowości ani opisu systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonania w nich zapisów w rozumieniu przepisów art. 10 ust. 1 pkt. 4 w związku z art. od 71 do 75 ustawy o rachunkowości.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości budżetowej

W pozabilansowej „Ewidencji planu wydatków” za 2005 r. zwiększenie wydatków w dz. 900 rozdz. 90001 § 6050 o kwotę 289.286 zł, wynikające z uchwały Zgromadzenia nr 6/XVI/2005 z 25 października 2005 r., mylnie ujęto w dz. 900 rozdz. 90001 § 4510, co spowodowało zafałszowanie danych na temat wielkości planu w dz. 900 rozdz. 90001 §§ 4510 i 6050 i spowodowało, że ewidencja ta nie spełniała wymogu rzetelności wynikającego z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Wydruki z ksiąg rachunkowych zawierające obroty i salda kont syntetycznych i analitycznych nie były oznaczone nazwą, co było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt.1 ustawy o rachunkowości, który nakładał obowiązek oznaczenia nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej każdą księgę związaną, każdą luźną kartę kontową, także jeżeli mają postać wydruku.

Zapisy w księgach rachunkowych Związku nie spełniały wymogów określonych w art. 23 ust. 2 pkt 2, 3, 4 i 5 ustawy o rachunkowości, ponieważ:

- wprowadzano do nich tylko jedną datę dokumentów księgowych – ich wystawienia – gdy zgodnie z przepisami w księgach rachunkowych należało utrwalić: datę dowodu księgowego, datę operacji księgowej jeśli jest różna od daty dowodu, oraz datę dokonania zapisu;
- nie zamieszczano opisów księgowanych operacji gospodarczych oraz oznaczenia kont – gdy zgodnie z ustawą w księgach rachunkowych należało zamieścić zrozumiały tekst, skrót lub kod operacji oraz oznaczenie kont.

Nieprawidłowości te spowodowały, że księgi rachunkowe WZWiK nie były sprawdzalne w rozumieniu przepisów art. 24 ust. 4 pkt. 1 i 4 ustawy o rachunkowości.

Księgi rachunkowe jednostki w części dotyczącej ewidencji rozrachunków (należności i zobowiązań) były prowadzone w sposób niepozwalający na sporządzenie na podstawie ich zapisów sprawozdań RB-27S, Rb-28S, Rb-Z i Rb-N. Z ksiąg rachunkowych nie dało się uzyskać danych na temat wielkości:

- poszczególnych należności i zobowiązań w podziale według klasyfikacji budżetowej;
- poszczególnych należności w podziale na należności ogółem i zaległości;
- poszczególnych zobowiązań w podziale na zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne, a tych z kolei w podziale na zobowiązania wymagalne powstałe w latach ubiegłych i powstałe w roku bieżącym;
- zaangażowania wydatków budżetowych - w księgach rachunkowych w ogóle nie była prowadzona ewidencja w tym zakresie, a ewidencja prowadzona na „Zestawieniach zaangażowania” nie spełniała wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości i planów kont.

Jeśli chodzi o wymagalność należności i zobowiązań, to program stosowany do prowadzenia ksiąg rachunkowych jednostki posiadał opcję pozwalającą na wprowadzenie wymagalnych terminów płatności należności i zobowiązań w chwili księgowania powstania rozrachunku, jednak na skutek nieprawidłowego jej używania przez pracownika księgowości wykazane w tych pozycjach dane były niezgodne ze stanem rzeczywistym. Poza tym sam program również generował nieprawidłowe dane na temat terminów płatności należności i zobowiązań, ponieważ wprowadzał systemowo wymagalne terminy płatności dla operacji likwidacji rozrachunku (w chwili księgowania zapłaty należności/zobowiązania obliczał wymagalny termin płatności dodając 14 dni do daty księgowania). Opisane nieprawidłowości spowodowały, że księgi rachunkowe jednostki w tej części nie spełniały wymogów rzetelności i bezbłędności, wynikających z art. 24 ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości.

W sprawozdaniach Rb-27S i Rb-N wykazano należności pozostałe do zapłaty według stanu na 31 grudnia 2005 r. i na 30 czerwca 2006 r. w kwocie 0 zł. Tymczasem z zapisów w księgach rachunkowych na kontach: 201, 202, 204, 221, 225, 229, 234, 244, 249 wynikało, że według stanu na 31 grudnia 2005 r. jednostka posiadała należności w kwocie ogółem 2.958.783,98 zł a według stanu na 30 czerwca 2006 r. w kwocie ogółem 3.306.140,58 zł. Należności zaewidencjonowane na kontach 204, 244 i 249 (według stanu na 31 grudnia 2005 r. w kwocie ogółem 2.938.387,94 zł, według stanu na 30 czerwca 2006 r. w kwocie ogółem 2.934.443,31 zł) były to należności pochodzące z lat 1997 – 2006, dotyczące: zaległych należności za wodę przejętych po likwidacji zakładu budżetowego w 2002 r.; zaległych należności z tytułu czynszów najmu za lokale mieszkalne należące do Związku; udziałów w nadwyżce wypracowanej przez zakład budżetowy, wypłaconych w latach 90 – tych ubiegłego wieku gminom na poczet realizacji zadań związanych z gospodarką wodną i ściekową – a więc ewidentnie należności, których termin rozliczenia/płatności minął.

Jeśli chodzi o zobowiązania z tytułu bieżącej działalności jednostki, to w sprawozdaniach Rb-28S wykazano jedynie zobowiązania niewymagalne według stanu na 31 grudnia 2005 r. w kwocie 116.712 zł i na 30 czerwca 2006 r. w kwocie 69.335 zł, natomiast w sprawozdaniach Rb-Z wykazano jedynie zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, pomijając zupełnie pozostałe zobowiązania. Tymczasem z zapisów w księgach rachunkowych na kontach: 201, 202, 204, 221, 225, 229, 231, 234, 244, 249 wynikało, że według stanu na 31 grudnia 2005 r. jednostka posiadała zobowiązania pozostałe w kwocie ogółem 250.590,92 zł, a według stanu na 30 czerwca 2006 r. w kwocie ogółem 228.133,53 zł.

W trakcie kontroli nie było możliwe ustalenie faktycznych wielkości należności i zobowiązań ogółem, w tym wymagalnych w podziale na poszczególne okresy sprawozdawcze, i to nie tylko ze względu na niedostosowanie ksiąg rachunkowych jednostki do wymogów sprawozdawczości, ale też ze względu na to, że jednostka nieprawidłowo ewidencjonowała przyjęte depozyty, nie prowadziła ewidencji analitycznej do kont rozrachunkowych o nr 202, 204, 221, 234, 244, 249 oraz nie posiadała kompletu dokumentów źródłowych w zakresie zaewidencjonowanych na nich rozrachunków (dla części rozrachunków na tych kontach w ogóle nie można było ustalić czego dotyczą i czy są realne, tzn. czy odzwierciedlają stan rzeczywisty).

Niedostosowanie zasad prowadzenia ewidencji księgowej do wymogów wynikających z obowiązków w zakresie sprawozdawczości pozostawało w sprzeczności z wymogami określonymi

w art. 24 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości, który nakazuje prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób pozwalający na sporządzenie wszystkich obowiązujących jednostkę sprawozdań. W przypadku wyszczególnionych wyżej danych obowiązki takie wynikały z przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej : za rok 2005 i I kwartał 2006 r. – z 19 sierpnia 2005 r. (Dz.U. Nr 170, poz. 1426) oraz od półrocza 2006 – z 27 czerwca 2006 r. (Dz.U. Nr 115, poz. 781).

W zakresie gospodarki pieniężnej (kasowej i bankowej)

„Instrukcja kasowa”, wprowadzona Zarządzeniem Nr 15 z 31 grudnia 2003 r. przez Przewodniczącego Zarządu Związku, nie regulowała zasad i terminów odprowadzania pobranych dochodów z kasy na rachunek bankowy i w kontrolowanym okresie od 1 stycznia 2005 r. do 30 kwietnia 2006 r. dochody wpłacone do kasy z tytułu: zaległych należności za dostawę wody i odbiór ścieków od przejętych przez Związek po likwidacji zakładu budżetowego odbiorców indywidualnych, bieżących i zaległych należności czynszowych za najem lokali mieszkalnych, wpłat z tytułu sprzedaży składników majątkowych, oraz za sprzedaż specyfikacji istotnych warunków zamówienia w łącznej kwocie 8.914,98 zł, zostały przeznaczone bezpośrednio na pokrycie wydatków Biura WZWiK. Postępowanie to naruszało przepisy art. 18 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z 1998 r. oraz art. 20 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z 2005 r., według których jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek budżetu, a także art. 59 w związku z art. 73a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym dyspozycja środkami pieniężnymi winna być oddzielona od kasowego jej wykonania. Na koncie 101 „Kasa” powyższe dochody księgowano po stronie WN, przyporządkowując je do paragrafów wydatkowych i księgując je od razu jako zmniejszenie wydatków, co było niezgodne z zasadami funkcjonowania konta 101 określonymi w ZPK i doprowadziło do zafałszowania danych w księgach rachunkowych na temat wielkości wykonanych dochodów i wydatków poszczególnych okresów sprawozdawczych. Przewodniczący Zarządu Związku Zarządzeniem nr 11/2006 z dnia 29 września 2006 r. wprowadził nową Instrukcję gospodarki kasowej, w której uregulował zasady odprowadzania dochodów na rachunek budżetu Związku.

Na skutek nieuregulowania w przepisach wewnętrznych jednostki zasad obiegu i kontroli dokumentów (w zakresie określenia: jakie dokumenty mają być przyjmowane i sporządzane w danej komórce, gdzie i w jakich terminach przekazywane, jak ma być dokumentowany ich obieg, kto i w jaki sposób ma stwierdzać wykonanie kontroli pod względem merytorycznym i formalno – rachunkowym oraz kto i w jaki sposób ma dokumenty zatwierdzać do wypłaty), faktycznie stosowane w jednostce procedury stwierdzania prawidłowości dokumentów kasowych i bankowych nie spełniały standardów określonych w załączniku do komunikatu nr 1 Ministra Finansów z dnia 30 stycznia 2003 r. (Dz. Urz. MF nr 3, poz. 13) w sprawie ogłoszenia „Standardów kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych”. Przejawiało się to m.in. tym, że:

- kasjerka wypłacała gotówkę na podstawie dokumentów, które sama zatwierdzała pod względem formalno-rachunkowym oraz do wypłaty, a także wypłacała gotówkę z kasy samej sobie;

- pracownicy pobierali gotówkę z kasy i rachunków bankowych na podstawie dowodów, które sami zatwierdzali pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz do wypłaty;
- wypłat dokonywano na podstawie dokumentów rozchodowych zatwierdzonych do wypłaty jednoosobowo a także zatwierdzonych przez osoby do tego nieupoważnione oraz niebędące pracownikami jednostki;
- dowody KP „Kasa przyjmie” nie były sprawdzane i zatwierdzane;
- potwierdzenia wykonania kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej oraz zatwierdzenia do wypłaty w około 95% przypadków nie były opatrzone datami.

Wypłat z kasy i z rachunków bankowych jednostki dokonywano także na podstawie dokumentów nieopisanych merytorycznie oraz niezatwierdzonych pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, co naruszało art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym dowód księgowy powinien zawierać stwierdzenie sprawdzenia i podpis osoby odpowiedzialnej.

Dokumenty księgowe, stanowiące podstawę wypłat z rachunków bankowych, miały nadawane numery niepozwalające na ich powiązanie z zapisami w księgach rachunkowych, co było niezgodne z zasadami określonymi w art. 14 ust. 2 ustawy o rachunkowości, według których zapisy w dzienniku muszą być kolejno numerowane, a sposób ich dokonywania powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi. Poza tym operacje gospodarcze były ujmowane w księgach na podstawie zbiorczych kwot wynikających z dokumentów PK „Polecenie Księgowania”, co było niezgodne z art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości, w myśl którego podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody źródłowe. Przepisy wewnętrzne jednostki nie regulowały kwestii sporządzania, sprawdzania i zatwierdzania do ujęcia w księgach rachunkowych jednostki dokumentów PK i w okresie poddanym kontroli żaden dokument PK nie został przez nikogo zatwierdzony oraz nie miał daty wystawienia.

Żadnej z dwóch pracownic prowadzących w okresie od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2006 r. obsługę kasową Biura WZWiK Przewodniczący Zarządu Związku nie powierzył zakresem czynności obowiązków w tym przedmiocie, co było niezgodne z § 3 pkt 2 Instrukcji kasowej Biura WZWiK, który nakazywał kierownikowi jednostki określić jednoznaczny zakres czynności i odpowiedzialności kasjera. Nieprawidłowość została wyeliminowana w trakcie trwania kontroli. Przewodniczący Zarządu Związku dopiero dnia 24 października 2006 r., na wniosek kontrolujących, uzyskał wypis z Krajowego Rejestru Karnego potwierdzający niekaralność pracownicy pełniącej w tym czasie obowiązki kasjera, pomimo, że już z chwilą powierzenia obowiązków w tym zakresie powinien był zgodnie z przepisami § 3 pkt. 3 Instrukcji kasowej mieć pewność, że osoba ta nie była karana za przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu oraz posiada pełną zdolność do czynności prawnych.

W Biurze WZWiK nie była prowadzona ewidencja depozytów, pomimo, że takowe były przechowywane w kasie. W trakcie kontroli w nowej Instrukcji kasowej określono sposób prowadzenia tej ewidencji i założono ją w miesiącu październiku 2006 r.

W przypadku kilkudniowych nieobecności kasjerki nie przekazywano protokolarnie kasy osobie ją zastępującej, co było niezgodne z § 9 ust. 2 lit b) i ust. 3 oraz § 10 ust. 2 Instrukcji kasowej, według którego przy każdorazowej zmianie kasjera na dzień przekazania obowiązków kasjera należało

przeprowadzić inwentaryzację, z której powinien być sporządzony protokół, a przekazanie obowiązków kasjera oraz każdorazowe przekazanie kasy innej osobie winno być dokonane na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego spisane w obecności głównej księgowej.

Dowody kasowe i bankowe nie były prawidłowo dekretowane, brakowało na nich numerów kolejnych dowodu, wskazania podziałek klasyfikacji budżetowej, podpisów i dat dokonania dekretacji oraz oznaczenia numerów kont, na których miały być zaksięgowane zdarzenia gospodarcze. Zgodnie z przepisem części II § 8 pkt. 4 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów, właściwa dekretacja polega na: nadaniu dokumentom księgowym numerów kolejnych, oznaczeniu w jakich urządzeniach (rejestrach, zbiorów) oraz na jakich kontach syntetycznych mają być zaksięgowane, określeniu sposobu rejestracji dowodu w urządzeniach analitycznych, określaniu daty pod jaką dowód ma być zaksięgowany, podpisaniu przez osobę upoważnioną przez kierownika jednostki. Nieprzestrzeganie powyższych zasad stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym dowód powinien zawierać stwierdzenie zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia w księgach rachunkowych, a także podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

Dowody własne wystawiane przez Związek/Biuro WZWiK nie były oznaczane datą, wbrew wymogom art. 21 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym dowód księgowy powinien zawierać datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą także datę sporządzenia dowodu. Poza tym pracownicy księgowości poprawiali błędy w dowodach wewnętrznych poprzez zamalowywanie korektorem poprzedniej treści i naniesienie nowej, gdy według art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane jedynie przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażen lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej.

Na koniec 2005 r. w kasie znajdowały się środki pieniężne w kwocie 98,88 zł, które nie zostały odprowadzone na rachunek bankowy budżetu i zostały przeznaczone na pokrycie wydatków bieżących w styczniu 2006 r. Zgodnie z art. 109 ust. 1 i 2 ust. 1 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych w związku z art. 73a ustawy o samorządzie gminnym, plan finansowy związku jest to roczny plan przychodów i rozchodów, dochodów i wydatków, dotyczący danego roku budżetowego, a zgodnie z art. 136 ust. ww. ustawy sprawozdanie roczne zawierające zestawienie dochodów i wydatków sporządza się na podstawie kwot wynikających z zamknięć rachunków budżetów. W związku z tym, aby prawidłowo sporządzić sprawozdania roczne, aktywa pieniężne winny być na koniec roku przelane na rachunek budżetu.

W okresie od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2006 r. z budżetu Związku wydatkowano 309.183 zł tytułem odsetek za nieterminową płatność zobowiązań, przy czym kwota 120.204 zł dotyczyła odsetek naliczonych z tytułu opłacenia przez Związek po terminie zobowiązań z tytułu robót budowlanych wobec Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych Budownictwa Przemysłowego nr 2 w Upadłości w latach 1999 – 2001, natomiast kwota 188.979 zł dotyczyła odsetek za nieterminowe uiszczenie opłat za korzystanie ze środowiska za miesiące od stycznia do kwietnia 2002 r. za Wałbrzyski Zakład Wodociągów i Kanalizacji, które to zadłużenie zostało przejęte

przez Związek zgodnie z zapisami art. 19 pkt. 5 ustawy z 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych w związku z likwidacją ww. zakładu. Zgodnie z brzmieniem art. 28 ust. 3 pkt. 3 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Do rachunku bankowego budżetu Związku zostały wydane w dniu 15 maja 2003r. karty Visa Business, których użytkownikami zostali Przewodniczący Zarządu Związku i Zastępca Dyrektora Biura ds. Inwestycji i Rozwoju. Karty te pozwalały m.in. na dokonywanie płatności bezgotówkowych i wypłaty gotówki z bankomatów z rachunku budżetu Związku. Wszystkie operacje dokonywane przy użyciu kart były obciążone prowizją bankową. Dopiero w trakcie kontroli, w dniu 27 listopada 2006r., Przewodniczący Zarządu Związku zawarł z bankiem BPH umowę regulującą zasady wydawania kart i rozliczania transakcji dokonanych przy ich użyciu pomiędzy bankiem a Związkiem. W żaden sposób jednak nie zostały uregulowane zasady rozliczania i zatwierdzania transakcji pomiędzy Związkiem a pracownikami korzystającymi z kart, pomimo, że według Regulaminu Kart Płatniczych jak i zawartej umowy to posiadacz rachunku – a więc WZWiK – ponosi całkowitą odpowiedzialność finansową i prawną wobec banku za wszystkie transakcje dokonane przy użyciu kart. W myśl § 20 ust. 3 pkt 3 Statutu WZWiK zasady takie powinien określić Zarząd Związku, ponieważ gospodarowanie majątkiem Związku należy do jego wyłącznej właściwości. W przepisach wewnętrznych jednostki powinny zostać także określone zasady zatwierdzania operacji sfinansowanych za pomocą kart płatniczych w trybie art. 47 ust. 2 ustawy z 2005r. o finansach publicznych w taki sposób, aby wyeliminować stosowaną dotąd praktykę zatwierdzania transakcji dokonywanych przez Przewodniczącego Zarządu Związku przez niego samego.

W zakresie prowadzenia obsługi bankowej budżetu Związku

W latach 2004 – 2006 obsługę bankową Związku pełniły jednocześnie dwa banki: Bank Przemysłowo-Handlowy (dawniej noszący nazwę Powszechny Bank Kredytowy S.A.) i PKO BP S.A., na podstawie umów zawartych z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych, pomimo że przepisy art. 134 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z 1998 r. i art. 195 ust. 1 ustawy z 2005 r. (mające odpowiednie zastosowanie do związków jednostek samorządu terytorialnego na mocy art. 73a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym) stanowiły, że bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank wybrany przez organ stanowiący danej jednostki w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych.

Bank Przemysłowo Handlowy świadczył usługi na rzecz Związku na podstawie umów: z 27 maja 1999 r. na prowadzenie obsługi bankowej budżetu WZWiK oraz z 11 czerwca 1999 r. na prowadzenie kompleksowej obsługi rachunków bankowych w złotych i w walutach wymiernych Biura WZWiK oraz Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji (zakład budżetowy zlikwidowany w 2002 r., jego rachunek został przejęty przez Związek). Obie umowy nie były kontrasygnowane przez Skarbnika/Głównego Księgowego Związku wbrew postanowieniom § 23 ust. 3 Statutu WZWiK, który mówił, że jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych do jej ważności potrzebna jest akceptacja głównego księgowego w postaci złożenia podpisu. Ponadto obie umowy zostały zawarte na czas nieokreślony, co było niezgodne z art. 73

ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych, w brzmieniu nadanym zmianą z dnia 9 listopada 1997 r. (Dz.U. Nr 123, poz. 778).

W dniu 3 czerwca 2002r. Przewodniczący Zarządu wydał Zarządzenie nr 7/2002 o dokonaniu wyboru banku do obsługi bankowej Biura WZWiK z pominięciem ustawy o zamówieniach publicznych, ponieważ przyjął, że koszty obsługi bankowej w ciągu 3 lat nie przekroczą równowartości 6.000 euro. Uchwałą z dnia 8 lipca 2002 r. Nr 5/XXXIV/2002 Zgromadzenie WZWiK wybrało Bank Przemysłowo – Handlowy PBK S.A. w Krakowie do obsługi bankowej Związku. Podjęcie tej uchwały nie skutkowało zawarciem nowej umowy z bankiem, ani zmianą postanowień dotyczących czasu trwania ww. umów. Przy podejmowaniu ww. uchwały jako wartość zamówienia Zgromadzenie przyjęło koszt obsługi bankowej budżetu WZWiK za 3 lata. Okres 3 letni, liczony od dnia podjęcia Uchwały minął 8 lipca 2005 r., a do dnia kontroli (14 września 2006 r.) ww. umowy od dnia podpisania obowiązywały 7 lat i 3 miesiące, od dnia podjęcia ww. uchwały nr 5/XXXIV/2002 - 4 lata i 2 miesiące. Pomimo, że były podpisywane kolejne aneksy do umów podstawowych, nie zmieniono postanowień odnośnie zawarcia ich na czas nieokreślony, ani nie wszczęto nowego postępowania na wybór banku do obsługi budżetu. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami art. 142 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 29 lutego 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.) umowy w sprawie zamówień publicznych dotyczące prowadzenia rachunku bankowego bez zgody Prezesa UZP, mogą być zawierane wyłącznie na czas oznaczony do lat 5.

Pomimo opisanych wyżej nieprawidłowości Przewodniczący Zarządu Związku Zarządzeniem nr 5/2004 z 22 lipca 2004 r. zarządził rozpoczęcie kolejnego postępowania o wybór banku w trybie negocjacji bez ogłoszenia, postępowanie to jednak objęło wyłącznie wykonywanie kompleksowej obsługi rachunków bankowych w złotych i w walutach wymienialnych związanych z realizacją inwestycji współfinansowanych z Funduszu Unii Europejskiej – ISPA (były to nowe usługi, nieobjęte ww. umowami z BPH). Również i w przypadku tego zamówienia przy jego przeprowadzaniu nie stosowano przepisów o zamówieniach publicznych, ponieważ Przewodniczący Zarządu Związku przyjął, że jego wartość nie przekroczy kwoty 6.000 euro. W wyniku przeprowadzonego postępowania dnia 2 września 2004r. została zawarta umowa o wykonywanie przez 5 lat kompleksowej obsługi rachunków bankowych w złotych i w walutach wymienialnych związanych z realizacją inwestycji współfinansowanych z Funduszu Unii Europejskiej – ISPA z bankiem PKO BP S.A. Umowa ta została podpisana przez Przewodniczącego Zarządu Związku oraz kontrasygnowana przez Skarbnika/Główną Księgową Związku prawie 2 miesiące przed podjęciem przez Zgromadzenie Związku uchwały Nr 1/XI/2004 w sprawie wskazania banku do obsługi budżetu – co miało miejsce 26 października 2004 r.

Niezależnie od umowy zawartej z bankiem PKO BP S.A. na prowadzenie i obsługę rachunku bieżącego dla potrzeb projektu ISPA, Przewodniczący Zarządu Związku podpisał 19 czerwca 2006r. kolejną umowę z bankiem PKO BP S.A. o świadczenie usług w zakresie współpracy na rynku finansowym. Zawarcie umowy nie zostało poprzedzone żadnym postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego, dodatkowo nie ma na niej kontrasygnaty Skarbnika/Głównego księgowego Związku, mimo, że § 7 i 8 umowy mówił o odpłatności za wykonane czynności związane z obsługą

transakcji, za które bank pobierze z rachunku klienta środki pieniężne stanowiące kwotę rozliczenia transakcji.

Zamawiający - Przewodniczący Zarządu Związku przy przeprowadzaniu kolejnych postępowań o wybór banku do prowadzenia obsługi bankowej budżetu Związku nie dochował należytej staranności przy określeniu przedmiotu tego zamówienia oraz jego wartości. W jednostce nie zachowały się żadne dokumenty zawierające opis usług, które miały być świadczone przez banki w ramach kompleksowej obsługi budżetu, ich kosztów jednostkowych i prognozowanych w odniesieniu do czasu trwania usługi. Na podstawie zachowanej dokumentacji z postępowań (np. ofert i załączników do nich oraz postanowień obowiązujących umów) kontrolujący ustalili, że szacując wartość poszczególnych zamówień na kwoty poniżej 6.000 euro zamawiający naruszył art. 2 ust. 1 ustawy o zamówieniach publicznych oraz art. 32 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, nakazujące wyliczenie wartości zamówienia z należytą starannością co oznacza całkowitą, uwzględniającą wszystkie elementy oprócz podatku VAT, cenę jaką zamawiający spodziewa się zapłacić za wykonanie zamówienia określonego w umowie i przez cały okres trwania umowy. Pomijając już fakt, że usługa polegająca na obsłudze budżetu Związku została podzielona na kilka części (osobno obsługa rachunku budżetu i jednostki budżetowej, osobno obsługa rachunków związanych z projektem ISPA, osobno usługi związane z przewalutowaniem środków na rachunkach związanych z projektem ISPA), to przy ustalaniu wartości samych tych części zamawiający popełnił błędy polegające na: nieuwzględnieniu kosztów prowizji od operacji dokonywanych na wszystkich posiadanych rachunkach bankowych (uwzględnione zostały jedynie koszty rachunku bieżącego), pominięciu kosztów zaciągnięcia kredytu krótkoterminowego w rachunku (przewidzianego w § 3 pkt 5 umowy z bankiem BPH, z usługi takiej Związek skorzystał np. w 2006 r.), nieuwzględnieniu wielkości obrotów na rachunkach bankowych służących do obsługi projektu ISPA - a co za tym idzie wielkości opłat i prowizji od operacji na tych rachunkach, naliczaniu kosztów obsługi bankowej za okres krótszy od okresu na jaki zawarto umowy (np. na 3 lata przy umowie obejmującej lat 5), nieuwzględnieniu kosztów prowizji od wydawania i użytkowania kart płatniczych do rachunków Związku. Z dokonanych w trakcie kontroli wyliczeń obejmujących faktyczne koszty prowizji i opłat bankowych od operacji na wszystkich rachunkach bankowych Związku wynika, że za 2005r. wyniosły one 5.318,79 zł a za 2006 rok 37.788,21 zł, a więc tylko za te 2 lata przekroczyły równowartość 6.000 euro (przy czym w chwili dokonywania wyliczeń Związek nie otrzymał jeszcze planowanych środków z funduszu ISPA, które w 2006 r. miały wynieść 90.552.977 zł, tak więc nie uwzględniono kosztów związanych z ich obsługą; dodatkowo należy zaznaczyć, że część usług według zawartych umów świadczona była przez banki nieodpłatnie). Taki sposób wyliczania wartości zamówienia doprowadził do naruszenia przepisu art. 32 ust. 2 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, który zabrania zaniżania wartości zamówienia w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy.

Gromadzenie dochodów i dokonywanie wydatków WZWiK odbywało się na dwóch rachunkach bankowych prowadzonych przez bank BPH, z których jeden został otwarty do przejęcia należności i zobowiązań po zlikwidowanym zakładzie budżetowym, a w rzeczywistości dokonywano na nim operacji dotyczących bieżących zobowiązań Związku, co było niezgodne z treścią aneksu nr 1/2002 z dnia 5 września 2002r., do umowy z dnia 11 czerwca 1999 r., którym ten rachunek otwarto.

W zakresie zaciągania kredytów i pożyczek

Zaciągnięcie przez WZWiK kredytów i pożyczek długoterminowych nastąpiło z naruszeniem przepisu art. 133 ust. 1 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych w związku z art. 73a ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym powyższe czynności prawne powinni wykonywać dwaj członkowie zarządu wskazani w uchwale przez zarząd. Tymczasem niżej wymienione umowy i aneksy do nich zostały podpisane przez przedstawicieli Związku, pomimo że Zarząd Związku nie podjął stosownych uchwał:

- kredyty - umowa nr 1681/05/01 z 21 lutego 2001 r. zawarta z BZ WBK na kredyt długoterminowy w wysokości 489.263,40 Euro (oraz aneks nr 1 z 19 marca 2003r. i aneks nr 2 z 31 lipca 2003r.); umowa nr 2271/2462/02 z 18 kwietnia 2002r. zawarta z BZ WBK na kredyt długoterminowy w wysokości 280.898,88 Euro (oraz aneks nr 1 z 19 marca 2003r.);
- pożyczki - aneksy nr 3,4,5,6,8,9,11,13,14 do umowy nr 10/99/W z 16 listopada 1999r. zawartej z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na pożyczkę długoterminową w wysokości 3.000.000 zł (aneksem nr 8/OW/WB/2003 z dnia 20 marca 2003r. kwota pożyczki została zwiększona do 5.000.000 zł); aneks nr 1/238 do umowy nr 709/2000/WN1/OW-ok./P z 22 grudnia 2000r. zawartej z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na pożyczkę długoterminową w wysokości 5.000.000 zł; umowa (bez numeru) z 28 lipca 2003r. zawarta z Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną „INVEST-PARK” Sp. z o.o. na pożyczkę długoterminową w wysokości 5.395.699,61 zł; umowa nr 1/2005 z dnia 20 maja 2005r. zawarta z Wałbrzyskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na pożyczkę długoterminową w wysokości 500.000 zł (oraz aneks nr 1 z dnia 3 stycznia 2006r.).

Ponadto, umowę nr 709/2000/Wn1/OW-ok./P podpisał pan Zdzisława Dobrowolski – ówczesny Przewodniczący Zarządu Związku - niezgodnie z Uchwałą Zarządu WZWiK nr 3/XXXIII/2000 z dnia 9 listopada 2000r. w sprawie wskazania członków Zarządu do podejmowania czynności prawnych polegających na zaciągnięciu pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 5.000.000 zł, w której wskazano dwóch członków Zarządu w osobach Stanisława Kuźniara i Józefa Piksy jako upoważnionych do podpisania umowy.

Dnia 20 maja 2005 r. Przewodniczący Zarządu WZWiK umową nr 1/2005 zaciągnął w Wałbrzyskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. pożyczkę długoterminową w wysokości 500.000 zł. Poza tą umową w jednostce brak jakichkolwiek dokumentów świadczących o przeprowadzeniu w sprawie udzielenia zamówienia na świadczenie tej usługi postępowania w którymkolwiek z trybów określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych (tj. pozwalających na ustalenie przedmiotu zamówienia i jego wartości wyliczonej zgodnie z art. 34 ust. 4 ww. ustawy, zarządzenia Przewodniczącego Zarządu w sprawie zatwierdzenia wybranego trybu udzielenia zamówienia oraz powołującego komisję przetargową, protokołu z przeprowadzonego postępowania lub też jakichkolwiek dokumentów świadczących o braku obowiązku stosowania przy udzielaniu tego zamówienia przepisów ww. ustawy). Zanim doszło do zawarcia tej umowy, w jednostce przeprowadzono postępowanie w trybie zapytania o cenę na „Udzielenie kredytu obrotowego w rachunku kredytowym w wysokości 500.000 zł” o wartości „poniżej 60.000 Euro”, na podstawie

Zarządzenia Przewodniczącego Zarządu Związku z 5 stycznia 2005r. Postępowanie to było obarczone wieloma błędami, takimi jak:

- brak udokumentowania wyliczenia wartości zamówienia na usługę polegającą na udzieleniu kredytu zgodnie art. 34 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych, czyli uwzględniającej opłaty, prowizje, odsetki i inne podobne świadczenia związane z usługami finansowymi lub bankowymi;
- nieustalenie przez Przewodniczącego Zarządu regulaminu pracy komisji przetargowej wbrew wymogom art. 21 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych; postępowanie (tak samo jak opisane już wcześniej postępowania o udzielenie zamówień na wybór banków do obsługi bankowej budżetu Związku) było prowadzone na podstawie nieaktualnego „Regulaminu zamówień publicznych”, wprowadzonego do stosowania Uchwałą Zarządu Związku Nr 1/X/1999r. z 16 lipca 1999 r. dla Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji (zakładu budżetowego Związku zlikwidowanego w 2002r.), w związku z czym poszczególne czynności związane z udzielaniem zamówienia zostały przypisane nie komisji przetargowej ale komórkom/stanowiskom, które nie występowały w strukturze Biura WZWiK. Ponadto powyższy Regulamin nie był aktualizowany po zmianie przepisów o zamówieniach publicznych czyli po dniu 2 marca 2004r., co wpływało na prawidłowość postępowania;
- niezatwierdzenie przez kierownika jednostki protokołu z prac komisji przetargowej, zawierającego wnioski o unieważnienie postępowania, wbrew przepisom art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych;
- brak oświadczeń kierownika zamawiającego oraz członków komisji o niewykluczeniu z postępowania, co stanowi naruszenie postanowień art. 17 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności wpływających na wykluczenie, wymienionych w art. 17 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych;
- niesporządzenie protokołu z postępowania na drukach wymienionych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004r. w sprawie protokołu o udzielenie zamówienia publicznego (Dz.U. Nr 71, poz. 646) i niezawarcie w aktach postępowania wymaganych prawem informacji, m.in. takich jak termin składania ofert i wysokość kwoty jaką zamawiający przewidział na finansowanie zadania;

Postępowanie ostatecznie nie dało rezultatu, ponieważ ofertę złożył tylko jeden bank, w związku z czym zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych postępowanie zostało unieważnione.

Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., będące jednoosobową Spółką Związku, udzieliło Związkowi pożyczkę rezygnując całkowicie z prowizji i oprocentowania, ponieważ ze względu na powiązania finansowe pomiędzy Spółką a Związkiem - polegające na tym, że jedynymi znaczącymi dochodami Związku są dochody z tytułu wydzierżawiania Spółce oczyszczalni ścieków - koszty tych prowizji i tak byłyby ostatecznie przerzucone na Spółkę w postaci podwyższenia czynszu. Sytuacja ta nie zmienia jednak faktu, że prawidłowo wyliczona wartość usługi dla celów przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przekraczała 6.000

euro (bank, który złożył ofertę wyliczył koszt udzielenia kredytu na 62.255 zł), tak więc w tym przypadku istniał obowiązek udzielenia tego zamówienia po przeprowadzeniu postępowania w jednym z trybów określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych, stosownie do przepisów tej ustawy.

W zakresie rozrachunków i roszczeń

Ewidencja księgową rozrachunków nie spełniała wymogów stawianych księgom rachunkowym przez przepis art. 24 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Spowodowane to było licznymi poważnymi nieprawidłowościami we wprowadzaniu zapisów do ksiąg: w przyjmowaniu zasad klasyfikacji zdarzeń nieodpowiadających treści ekonomicznej poszczególnych kont, brakiem inwentaryzacji rozrachunków; nieprowadzeniem wymaganej ewidencji analitycznej oraz brakiem dokumentacji źródłowej dotyczącej poszczególnych sald, pozwalającej na zweryfikowanie ich realności. Na przykład:

- należności i zobowiązań jednego kontrahenta były ewidencjonowane na różnych kontach oraz w kilku pozycjach, w sposób uniemożliwiający faktyczne ustalenie ich wysokości (np. rozrachunki z Hydrobudową – Wrocław wynikające z kont 201, 202 i 244 – należności – 57.222,21 zł, zobowiązania – 24.490,68 zł, przy czym w jednostce brak dokumentacji źródłowej pozwalającej na zweryfikowanie prawidłowości tych kwot);
- rozrachunki z tytułu opłat za zarząd na rzecz wspólnoty mieszkaniowej były ewidencjonowane na podstawie dokumentu PK, zamiast zgodnie z postanowieniami Zakładowego Planu Kont na podstawie dokumentu poświadczającego wykonanie usługi, wystawionego przez uprawnioną osobę i zaakceptowanego przez kierownika jednostki;
- w księgach rachunkowych widniały salda należności, dla których jednostka nie posiadała dokumentacji źródłowej stanowiącej podstawę wprowadzenia tych zapisów do ksiąg (dotyczyło to na przykład sald kont: 202 - należności od odbiorów wody na kwotę 4.655,12 zł; 204 - środki na inwestycje przekazane gminom, członkom Związku w wysokości 2.323.189,87 zł; 249 - nadpłata i czynsze w wysokości 657,36 zł; 244 - należności po zlikwidowanym zakładzie budżetowym w wysokości 605.960,41 zł; 249 - należności z tytułu czynszów za najem lokali po zlikwidowanym zakładzie budżetowym w wysokości 9.237,66 zł; 249 - zobowiązania w kwocie 4.583,64 zł opisane jako „mylne wpływy”; 290 - odpisy aktualizujące należności w wysokości 380.191,62 zł);
- operacje gospodarcze były ewidencjonowane w księgach niezgodnie z treścią ekonomiczną kont zawartą w Zakładowym Planie Kont, na przykład: na koncie 201 „Rozrachunki z dostawcami z tytułu dostaw i usług” ewidencjonowano operacje gospodarcze dokonywane przy użyciu kart płatniczych przez pracowników Biura Związku oraz sumy depozytowe wniesione z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania robót; na koncie 229 „Pozostałe rozrachunki publiczno-prawne” ewidencjonowano rozrachunki z osobami fizycznymi z tytułu bezumownego wykorzystywania gruntów oraz rozrachunki z tytułu składek na indywidualne ubezpieczenia pracowników wobec PZU; na koncie 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń” ewidencjonowano

diety członków Zarządu i Zgromadzenia Związku; na koncie 260 „Zobowiązania finansowe (Pożyczki – spłaty)” ewidencjonowano kredyty.

Kolejni Przewodniczący Zarządu WZWiK wbrew ciążącemu na nich obowiązkowi wynikającemu z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości, w myśl którego to kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, nie doprowadzili do przejścia dokumentacji źródłowej po zlikwidowanym w 2002 r. zakładzie budżetowym, w wyniku czego na koncie 244 zaewidencjonowano przejęte po tym zakładzie należności tylko na podstawie wydruku komputerowego, sporządzonego na dzień 31 sierpnia 2002 r., zawierającego wyłącznie syntetyczne zestawienie sald. Saldo tych należności na dzień 31 grudnia 2005 r. wynosiło 605.960,41 zł. Dokumentacja źródłowa dotycząca należności i zobowiązań po zlikwidowanym zakładzie od dnia likwidacji zakładu do czasu kontroli znajdowała się w Wałbrzyskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., które zostało utworzone po likwidacji zakładu budżetowego, pomimo, że zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 5 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych należności i zobowiązania zakładu przejął jego organ założycielski czyli Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji. Wprowadzenie sald należności i zobowiązań do ksiąg rachunkowych Związku wyłącznie na podstawie wydruku z ewidencji syntetycznej stanowiło naruszenie przepisów art. 20 ust. 2 i art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, a udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych. Skutkiem nieprzejęcia całości dokumentacji źródłowej było również niezakończenie i nieprowadzenie przez Związek ewidencji analitycznej należności po zlikwidowanym zakładzie budżetowym mimo, że od dnia wprowadzenia do ksiąg rachunkowych sald należności do czasu kontroli minęły ponad cztery lata. Zawarta pomiędzy Związkiem a WPWiK Sp. z o.o. w dniu 30 sierpnia 2002r. „Umowa zlecenia windykacji należności”, w wyniku której prowadzenie ewidencji analitycznej w tym zakresie powierzono WPWiK Sp. z o.o., była sprzeczna z art. 11 ust. 1 i ust. 3 ustawy o rachunkowości, w myśl którego księgi rachunkowe prowadzi się w siedzibie jednostki, a poza siedzibą wyłącznie w przypadku określonym w art. 13 ust. 2 i 3 oraz w razie powierzenia ich prowadzenia osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce nieposiadającej osobowości prawnej, uprawnionej do świadczenia takich usług. Brak dokumentacji źródłowej oraz nieprowadzenie ewidencji analitycznej uniemożliwiało weryfikację realności sald na koncie, ponadto pracownicy pionu finansowego nie dokonywali bieżącej analizy należności co powodowało, że na saldo konta na dzień 31 grudnia 2005r. składały się należności w łącznej kwocie 226.326,90 zł od dłużników, w stosunku do których została ogłoszona upadłość i nastąpił ostateczny plan podziału masy upadłości (np. dłużnicy o numerach kont: 244-2-1006 – plan podziału 15.12.2005r.; 244-2-1011 – 20.10.2003r.; 244-2-1021 – 20.01.2006r.). Wszystko to doprowadziło do naruszenia przepisu art. 4 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który zobowiązuje do realnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej jednostki.

Windykacja należności po zlikwidowanym zakładzie budżetowym prowadzona była przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na podstawie ww. „Umowy zlecenia należności windykacji” bez bieżącego nadzoru nad czynnościami egzekucyjnymi,

sprawowanego przez Przewodniczącego Zarządu Związku, bowiem nieprzejęcie całej dokumentacji źródłowej nie pozwalało na dokonywanie oceny prawidłowości podejmowanych działań. Prowadzenie skutecznej windykacji było możliwe tylko po udzieleniu stosownego pełnomocnictwa. Przewodniczący Zarządu podczas pełnienia przez siebie funkcji (tj. od dnia 1 lutego 2003r.) nie wystawił żadnego pełnomocnictwa upoważniającego do prowadzenia w imieniu Związku czynności związanych z windykacją należnością, czym naraził WZWiK na bezskuteczną egzekucję (zwrot pozwu przez Sąd), bo prowadzoną bez umocowania prawnego, a w konsekwencji przedawnienie należności. Ponadto dokumentacja dotycząca należności przejęta od Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., znajdująca się w posiadaniu Związku, nie daje możliwości ustalenia realności należności oraz terminu ich przedawnienia, co stwierdzono na przykładzie sześciu z dziesięciu skontrolowanych dłużników (wybranych do kontroli losowo o numerach kont: 244-2-0090, 244-2-0110, 244-2-211, 244-2-0221, 244-2-0224, 244-2-0264 o łącznej kwocie należności na 31 grudnia 2005 r. wynoszącej 51.535,86 zł).

WZWiK dokonywał niedozwolonych odpisów aktualizujących należności z tytułu dochodów budżetowych, które były ewidencjonowane na koncie 290. Odpisy były dokonywane wbrew przepisom § 7 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z 2001r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych, w dodatku odpisów dokonywano bez określenia okoliczności dopuszczających aktualizację oraz nie sporządzano żadnej dokumentacji z tym związanej tj. uzasadniającej nieściągalność oraz opisującej podjęte czynności dla ściągnięcia należności. Kwota aktualizacji na dzień 31 grudnia 2005r. wynosiła 380.191,62 zł.

W kontrolowanym okresie odsetki od wadium wniesionych na przetargi oraz od zabezpieczeń należytego wykonania umów, przechowywanych na rachunkach depozytowych, były przekazywane na rachunek budżetu Związku i zaliczane do przychodów finansowych i/lub dochodów budżetowych Związku, co było niezgodne z przepisami art. 46 ust. 4 oraz art. 148 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którymi wadium i zabezpieczenia wniesione w pieniądzu przechowuje się na oprocentowanym rachunku bankowym i zwraca się wykonawcy wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego pomniejszonymi o koszt prowadzenia rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

W objętym kontrolą okresie od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2006 r. pracownicy Biura Związku pobrali z budżetu zaliczki na:

- poczet przyszłych wynagrodzeń - udzielone w 2005 i 2006 r. w kwocie ogółem 3.976 zł przez Przewodniczącego Zarządu pięciu pracownikom Biura, pomimo, że przepisy wewnętrzne Związku nie przewidywały takiej możliwości. Zaliczki wypłacano na podstawie „Wniosek o zaliczkę” zatwierdzonych przez Przewodniczącego Zarządu i Skarbnika/Główną Księgową Związku, nie zawierających uzasadnienia i dat rozliczenia, na cele prywatne, w związku z trudną sytuacją rodzinną i zdrowotną. Żadna z pobranych zaliczek nie została potrącona z najbliższego wynagrodzenia pracowników, były one potrącone w niewielkich kwotach z wynagrodzeń na przestrzeni dwóch lat. Udzielenie zaliczek na poczet wynagrodzeń ze środków publicznych nie może zostać zaliczone do wydatków publicznych, ponieważ zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy

z 1998 r. o finansach publicznych, obecnie art. 6 ust. 1 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych, środki publiczne przeznacza się na wydatki publiczne, sklasyfikowane według podziałek budżetowych. Pomimo tego, iż ww. zaliczki nie stanowiły wydatków publicznych, to kwoty udzielonych zaliczek nierozliczone na koniec okresów sprawozdawczych (np. na 31 grudnia 2005 r. wynoszące 2.576 zł), zostały wykazane w sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetowych Rb-28S w dziale 750, rozdziale 75095 § 4010 w pozycji „wykonane wydatki”, co było niezgodne z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 września 2004r. (Dz.U. Nr 209, poz. 2132 z 2004r. z późn. zm.) w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych;

- na poczet przyszłych wydatków (stałe zaliczki) – pobrane z budżetu w 2005 i 2006 r. przez Przewodniczącego Zarządu Związku (w kwotach 1.500 i 2.000 zł) oraz Zastępcę Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju (w kwotach po 1.000 zł). W przepisach wewnętrznych jednostki w ogóle nie zostały uregulowane kwestie związane z udzielaniem zaliczek Przewodniczącemu Zarządu Związku (który sam decydował o wysokości kwot i sam zatwierdzał sobie wypłaty zaliczek), pomimo że zgodnie z § 20 ust. 3 Statutu WZWiK, to do właściwości Zarządu należy gospodarowanie majątkiem Związku, a możliwość udzielania przez Przewodniczącego Zarządu sobie samemu zaliczek, oznacza nieograniczony i niekontrolowany dostęp do środków finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych Związku. Natomiast zaliczki Zastępcy Dyrektora zostały zatwierdzone do wypłaty pomimo, że wnioski o ich udzielenie nie zawierały uzasadnienia, które było wymagane przepisami Zarządzenia Przewodniczącego Zarządu nr 14/2003 z 26 listopada 2003r. w sprawie rozliczania zaliczek. Żaden z ww. pracowników w poddanym kontroli okresie od 1 stycznia 2005 do 30 czerwca 2006 r. nie sfinansował z posiadanych zaliczek żadnego wydatku związanego z działalnością Związku;

W przepisach wewnętrznych jednostki nie zostały określone zasady kontroli merytorycznej udzielania i rozliczania zaliczek udzielanych pracownikom Biura Związku i czynności takie nie były przez nikogo wykonywane.

Oprócz nieprawidłowości związanych z udzielaniem i rozliczaniem zaliczek, wystąpiły także nieprawidłowości w ich ewidencji księgowej, polegające na:

- prowadzeniu ewidencji analitycznej rozrachunków z tego tytułu w sposób niepozwalający na ustalenie czego dotyczy rozrachunek, daty jego powstania oraz daty rozliczenia, co było niezgodne z wymogami Zakładowego Planu Kont;
- ewidencjonowaniu rozliczenia zaliczek poprzez wprowadzenie do ksiąg całej kwoty rozliczanej zaliczki jako wpłaty gotówki do kasy, a następnie księgowanie przedstawionych do rozliczenia faktur jako wydatków dokonanych ze środków kasy, co było niezgodne z Zakładowym Planem Kont, a jednocześnie nie odzwierciedlało rzeczywistego przebiegu dokonywanych operacji, wbrew wymogom art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

W zakresie ustalania wynagrodzeń

W Biurze WZWiK w latach 2003 – 2006 przy ustalaniu wysokości wynagrodzeń pracowników nie stosowano ogólnie obowiązujących przepisów: ustawy o pracownikach

samorządowych, ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 86, poz. 953 ze zm.); rozporządzenia Rady Ministrów z 11 lutego 2003 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich (Dz.U. Nr 33, poz. 264 ze zm.); rozporządzenia Rady Ministrów z 2 sierpnia 2005 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich (Dz.U. Nr 146, poz. 1223 ze zm.) oraz ustawy z 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz.U. Nr 160, poz. 1080 ze zm.) ale różnej rangi regulacje wewnętrzne. W przypadku kontrolowanej próby obejmującej wynagrodzenia: Przewodniczącego Zarządu Związku, Skarbnika/Główną Księgową Związku, Zastępcy Dyrektora ds. Organizacyjno – Administracyjnych oraz Zastępcy Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju były to:

- Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy zawarty 24 lutego 1995 r. dla pracowników WZWiK, zarejestrowany 6 kwietnia 1995 r. przez Okręgowy Inspektorat Pracy pod numerem CCXXVI (wraz z protokołem dodatkowym z 20 lutego 1998 r., zarejestrowanym pod numerem CCXXXVI/1);
- Porozumienie z 28 maja 1998 r. o rozwiązaniu z tym dniem Układu z 1995 r. i o przystąpieniu przez WZWiK do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji (w części dotyczącej rozwiązania Układu z 1995 r. zarejestrowane 24 lipca 1998 r., w części dotyczącej przystąpienia do nowego Układu nie zarejestrowane nigdy);
- Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy zawarty 29 maja 1998 r. dla pracowników Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji, zarejestrowany 24 lipca 1998 r. pod nr U-CMXXXVI (wraz z protokołami dodatkowymi nr 1 i 2 z 1992 r., zarejestrowanymi pod numerami U-CMXXXVI/1 i /2);
- uchwała nr 1/X/2003 Zarządu WZWiK z 13 listopada 2003 r. w sprawie ustalenia tabeli stanowisk, zaszeregowania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników zatrudnionych w Biurze WZWiK wraz ze zmianą wynikającą z uchwały nr 1/XI/2003 r. z 28 listopada 2003 r. - określająca stanowiska, zaszeregowania i wymagania kwalifikacyjne dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach: Pełnomocnik ds. realizacji projektu ISPA, Zastępca Dyrektora Biura, Koordynator Projektu, Inspektor Nadzoru, Główny Specjalista ds. Public Relations – niewystępujących w rozporządzeniu Rady Ministrów regulujących zasady wynagradzania pracowników samorządowych;
- “Regulamin określający uprawnienia i zasady naliczania dodatkowego wynagrodzenia rocznego” opracowany dla pracowników Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu, wprowadzony do stosowania w tym Zakładzie 1 stycznia 1998 r., stosowany w Związku łącznie z Układem z 29 maja 1998 r.

Wszystkie osoby zajmujące ww. stanowiska kierownicze zostały na nich zatrudnione w 2003 r. - a więc po utracie mocy obowiązującej Układu z 1995 r. (wskutek utraty mocy obowiązującej art. 241⁷§ 4 Kodeksu pracy z dniem 26 listopada 2002 r. w wyniku orzeczenia Trybunału

Konstytucyjnego), w sytuacji gdy zgodnie z prawem nie mogły być dla pracowników Związku stosowane także Porozumienie i Układ z 29 maja 1998 r., wraz z Regulaminem określającym zasady naliczania dodatkowego wynagrodzenia rocznego, ponieważ Porozumienie to w części dotyczącej przystąpienia do tego Układu nigdy nie zostało zarejestrowane przez właściwy Okręgowy Inspektorat Pracy. Zgodnie z art. 241¹⁰. § 1 i 2 Kodeksu pracy strony uprawnione do zawarcia układu mogły zawrzeć porozumienie o stosowaniu w całości lub w części układu, którego nie są stronami. Aby jednak takie porozumienie obowiązywało, musiało być zarejestrowane tak jak układ zbiorowy – przy czym organ rejestrujący miał obowiązek powiadomić strony o jego rejestracji. Tymczasem pomimo, że w Biurze WZWiK nie było dokumentu świadczącego o zarejestrowaniu Porozumienia z 29 maja 1998 r. przez Okręgowy Inspektorat Pracy we Wrocławiu w części dotyczącej przystąpienia przez WZWiK i jego pracowników do Układu zawartego 29 maja 1998 r. dla pracowników Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji, Układ ten był stosowany do naliczania wynagrodzeń pracowników Biura WZWiK. Podkreślić należy fakt, że wynagrodzenia pracowników Biura WZWiK naliczane były na podstawie zbioru różnych pism nieposiadających cech dokumentów. Na przykład Biuro WZWiK w czasie rozpoczęcia kontroli nie posiadało oryginałów dokumentów Układu z 1995 r. wraz z Protokołem dodatkowym nr 1, Układu z 1998 r. wraz z protokołami dodatkowymi nr 1/99, 2/99 i 3/2000, Porozumienia z 29 maja 1998 r., Regulaminu z 1 stycznia 1998 r. w sprawie zasad naliczania dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Przy naliczaniu wynagrodzeń wykorzystywane były niekompletne i niepoświadczone za zgodność z oryginałem kserokopie Porozumienia i Układu z 1998 r. i Regulaminu z 1 stycznia 1998 r., oraz niepodpisany przez właściwe strony komputerowy wydruk treści Układu z 1995 r. z ręcznie naniesionymi adnotacjami o zmianach wprowadzonych Protokołem dodatkowym nr 1. Konieczny do przeprowadzenia kontroli komplet kserokopii układów zbiorowych pracy wraz z dokumentacją rejestrową, poświadczony za zgodność z oryginałem, kontrolujący uzyskali nie od Przewodniczącego Zarządu Związku ale od Okręgowego Inspektora Pracy we Wrocławiu.

Natomiast jeśli chodzi o naliczanie wynagrodzeń obu Zastępców Dyrektora Biura na podstawie uchwały nr 1/X/2003 Zarządu WZWiK z 13 listopada 2003 r. w sprawie ustalenia tabeli stanowisk, zaszeregowania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników zatrudnionych w Biurze WZWiK, to została ona podjęta bez podstawy prawnej, ponieważ kompetencje w zakresie określenia stanowisk, zaszeregowania i wymagań kwalifikacyjnych dla pracowników zatrudnionych w związkach jednostek samorządu terytorialnego zgodnie z przepisem art. 3 ust. 5 i 6 ustawy o pracownikach samorządowych posiadała wyłącznie Rada Ministrów.

Na skutek stosowania do naliczania wynagrodzeń ww. pracowników nieobowiązujących i niezgodnych z prawem regulacji wewnętrznych zamiast przepisów ogólnie obowiązujących, poszczególne składniki wynagrodzeń tych osób zostały ustalone w wysokości znacznie przewyższającej kwoty należne na podstawie przepisów ustawowych. U poszczególnych poddanych kontroli pracowników różnice te obliczone za okres od dnia zatrudnienia ich w 2003 r. na stanowisku kierowniczym do dnia 30 września 2006 r. kształtowały się następująco:

1. Przewodniczący Zarządu Związku (data zatrudnienia 1 lutego 2003 r.):

- „dodatek szkodliwy za pracę przy obsłudze komputerów” - przyznany na podstawie Układu z 1998 r., nieprzewidziany w ogóle w ww. przepisach rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych – **4.930,28 zł** oraz zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 – **321,81 zł**;
- „dodatek za wieloletnią pracę” - ustalony na podstawie Układu z 1995 r. w wysokości 30% wynagrodzenia zasadniczego (należy zaznaczyć, że w tym przypadku zastosowano Układ z 1995 r. ponieważ jego zapisy były korzystniejsze od Układu z 1998 r., który przewidywał naliczenie dodatku w wysokości maksymalnie 15,5%). Według ogólnie obowiązujących przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 22 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, w kontrolowanym okresie Przewodniczącemu należał się dodatek w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego. Łącznie za okres objęty kontrolą dodatek został zawyżony o **19.932 zł**, zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 wyniosło **1.347,67 zł**;
- „nagroda jubileuszowa za 25 lat pracy” - przyznana na podstawie Układu z 1998 r. w wysokości 340% średniego wynagrodzenia obliczonego za ostatnie trzy miesiące przed nabyciem prawa do nagrody w kwocie 33.359,44 zł, według przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 23 ust. 1 pkt. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych należna w wysokości 100% wynagrodzenia miesięcznego, tj. w kwocie 9.811,60 zł. Różnica w kwocie **23.547,84 zł** została pobrana bez podstawy prawnej;
- „dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2005 r.” - naliczone zgodnie z Regulaminem z 1 stycznia 1998 r. od podstawy obejmującej jednorazowe nagrody okolicznościowe, niepodlegające wliczeniu do tej podstawy zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. Nr 2, poz. 14 ze zm.). Zawyżenie wyniosło w tym przypadku **59,90 zł**.

2. Skarbnik/Główna Księgowa Związku (data zatrudnienia 16 kwietnia 2003 r.):

- „dodatek funkcyjny” - ustalony na podstawie pkt. 6 „Kwestii szczegółowych” Porozumienia i § 41 Układu z 29 maja 1998 r. w wysokości 50% osobistego wynagrodzenia zasadniczego, natomiast zgodnie z przepisami rozporządzeń Rady Ministrów z 2003 i 2005 r. dla głównego księgowego związku przewiduje się dodatek funkcyjny według stawki do 6, co oznacza maksymalnie 140% najniższego wynagrodzenia zasadniczego. Różnice pomiędzy maksymalnym dodatkiem funkcyjnym przewidzianym w przepisach ogólnie obowiązujących a faktycznie pobranym wyniosła łącznie **28.958,79 zł**, zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 wyniosło **1.852,33 zł**;
- „dodatek szkodliwy za pracę przy obsłudze komputerów” - przyznany na podstawie Układu z 1998 r., nieprzewidziany w ogóle w ww. przepisach rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych – **4.695,08 zł** oraz zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 – **301,82 zł**;

- „dodatek za wieloletnią pracę” - ustalony na podstawie Układu z 1995 r. w wysokości 30% wynagrodzenia zasadniczego (należy zaznaczyć, że w tym przypadku zastosowano Układ z 1995 r. ponieważ jego zapisy były korzystniejsze od Układu z 1998 r., który przewidywał naliczenie dodatku w wysokości maksymalnie 16,5%). Według ogólnie obowiązujących przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 22 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych w kontrolowanym okresie Skarbnikowi należał się dodatek w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego. Łącznie za okres objęty kontrolą dodatek został zawyżony o **14.600,50 zł**, zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 wyniosło **952,26 zł**;
 - „nagroda jubileuszowa za 25 lat pracy” - przyznana na podstawie Układu z 1998 r. w wysokości 340% średniego wynagrodzenia obliczonego za ostatnie trzy miesiące przed nabyciem prawa do nagrody w kwocie 24.307,28 zł, według przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 23 ust. 1 pkt. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych należna w wysokości 100% wynagrodzenia miesięcznego, tj. w kwocie 7.852,38 zł. Różnica w kwocie **16.454,90 zł** została pobrana bez podstawy prawnej;
 - „dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2004 i 2005 r.” - naliczone zgodnie z Regulaminem z 1 stycznia 1998 r. od podstawy obejmującej jednorazowe nagrody okolicznościowe oraz wynagrodzenie wypłacane za czas choroby, niepodlegające wliczeniu do tej podstawy zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz § 6 ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego. Zawyżenie wyniosło w tym przypadku **987,08 zł**.
3. Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjno-Administracyjnych (data zatrudnienia 1 listopada 2003 r.):
- „dodatek za wieloletnią pracę” - ustalony na podstawie Układu z 1998 r. w wysokości 1,5% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy w Wałbrzyskim Związku Wodociągów i Kanalizacji oraz 0,5% za każdy rok pracy poza Związkiem. Według ogólnie obowiązujących przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 22 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych w kontrolowanym okresie Zastępcy Dyrektora należał się dodatek w wysokości 1 % wynagrodzenia zasadniczego za każdy przepracowany rok. Łącznie za okres objęty kontrolą dodatek został zawyżony o **2.648,10 zł**, zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 wyniosło **138,38 zł**;
 - „nagroda jubileuszowa za 30 lat pracy” - ustalona na podstawie Układu z 1998 r. w wysokości 380% średniej płacy z ostatnich 3 miesięcy przed nabyciem prawa do nagrody w kwocie 34.154,40 zł. Pan Zdzisław Dobrowolski nabył prawo do nagrody jubileuszowej w miesiącu maju 2002 r. w okresie kiedy pełnił funkcję Przewodniczącego Zarządu WZWik i została ona naliczona w wysokości wynagrodzenia wypłaconego mu w miesiącach od lutego do kwietnia 2002 r. Ze względu jednak na brak środków w budżecie Związku wypłata nagrody nastąpiła w ratach w 2003 i 2004 r. W czasie kiedy pracownik nabył prawo do nagrody jubileuszowej w Biurze Związku obowiązywał jeszcze Układ z 1995 r. wraz z protokołem dodatkowym z 1997 r., zawierał on jednak w § 28 lit. a Rozdziału III, Tytułu I postanowienia wykluczające stosowanie jego zapisów do ustalania wynagrodzenia Przewodniczącego Zarządu Związku (w całości). Według

przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 23 ust. 1 pkt. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych nagroda jubileuszowa w tym wypadku przysługiwała w wysokości 150% wynagrodzenia miesięcznego, tj. w kwocie 13.482 zł. Różnica w kwocie **20.672,40 zł** została pobrana bez podstawy prawnej;

- „dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2004 i 2005 r.” - naliczone zgodnie z Regulaminem z 1 stycznia 1998 r. od podstawy obejmującej jednorazowe nagrody okolicznościowe oraz wynagrodzenie wypłacane za czas choroby, niepodlegające wliczeniu do tej podstawy zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz § 6 ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego. Zawyżenie wyniosło w tym przypadku **368,96 zł**.

4. Zastępca Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju (data zatrudnienia 1 listopada 2003 r.):

- „dodatek szkodliwy za pracę przy obsłudze komputerów” - przyznany na podstawie Układu z 1998 r., nieprzewidziany w ogóle w ww. przepisach rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych – **4.083,56 zł** oraz zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 – **254,14 zł**;
- „dodatek za wieloletnią pracę” - ustalony na podstawie Układu z 1998 r. w wysokości 1,5% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy w Wałbrzyskim Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji oraz w WZWiK. Według ogólnie obowiązujących przepisów art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych w związku z art. 22 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych w kontrolowanym okresie Zastępcy Dyrektora należał się dodatek w wysokości 1 % wynagrodzenia zasadniczego za każdy przepracowany rok. Łącznie za okres objęty kontrolą dodatek został zawyżony o **3.690,03 zł**, zawyżone z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie roczne za lata 2003 – 2005 wyniosło **210,57 zł**;
- „dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2004 i 2005 r.” - naliczone zgodnie z Regulaminem z 1 stycznia 1998 r. od podstawy obejmującej jednorazowe nagrody okolicznościowe oraz wynagrodzenie wypłacane za czas choroby, niepodlegające wliczeniu do tej podstawy zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz § 6 ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego. Zawyżenie wyniosło w tym przypadku **375,24 zł**.

Ogółem z tytułu ww. wypłat budżet Związku w latach 2003 – 2006 został obciążony kwotą **151.382,97 zł**.

W objętych kontrolą latach 2004 – 2006 Przewodniczący Zarządu Związku rokrocznie, w drodze jednoosobowej decyzji, zwiększał stawki wynagrodzeń zasadniczych określone w tabeli stanowiącej załącznik do Układu Zbiorowego z 1998 r. Nawet gdyby Układ ten mógł mieć zastosowanie do naliczania wynagrodzeń pracowników Związku, to Przewodniczący Zarządu Związku nie był uprawniony do dokonywania takich zmian, ponieważ § 29 Układu z 1998 r. stanowił, że przyrost środków na wynagrodzenia Strony (czyli pracodawca i związki zawodowe) będą uzgadniać osobnym porozumieniem, zawartym w trybie określonym ustawą o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń

u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1 poz. 2 ze zm.) przyrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w danym roku u przedsiębiorcy ustalają w drodze porozumienia strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy. Ponieważ w WZWiK co najmniej od maja 2003 r. nie działały związki zawodowe, jednostronne ustalanie przyrostu środków na wynagrodzenia przez Przewodniczącego Zarządu Związku było niezgodne z treścią Układu oraz powołanym wyżej przepisem ustawy.

Na skutek rozbieżności w interpretacji przepisów oraz niezapewnienia bieżącego dostępu do aktów prawnych pracownikowi zajmującemu się naliczaniem wynagrodzeń, w jednostce były nieprawidłowo naliczane dodatki funkcyjne, ponieważ przy ustalaniu ich wysokości nie był uwzględniany wzrost podstawy ich naliczania, wynikający ze zmian wprowadzanych do Tabel zawartych w Załącznikach nr 1 do ww. rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych: z 11 lutego 2003 r. - Dz.U. Nr 33, poz. 264; z 2 marca 2004 r. - Dz.U. Nr 47, poz. 448; z 22 lutego 2005 r. - Dz.U. Nr 34, poz. 309; z 2 sierpnia 2005 r. - Dz.U. Nr 146, poz. 1223 oraz z 28 lutego 2006 r. - Dz.U. Nr 39, poz. 278. Dodatek funkcyjny dla Przewodniczącego Zarządu Związku był wypłacany w okresie od 1 lutego 2003 r. do 30 września 2006 r. w stałej kwocie 1.420 zł, obliczonej jako 200% najniższego wynagrodzenia, w tabeli wynagradzania pracowników samorządowych wynoszącego 710 zł. Wysokość dodatku była ustalana na podstawie uchwały Zgromadzenia Związku nr 10/I/2003 z 24 stycznia 2003 r., która określiła wysokość tego składnika wynagrodzenia i procentowo i kwotowo. Pracownik naliczający płace, kierując się tą uchwałą uważał, że kwota dodatku powinna pozostawać niezmienną dopóki Zgromadzenie nie zmieni uchwały, natomiast Przewodniczący Zgromadzenia Związku uważał, że nie ma potrzeby zmieniania uchwały, ponieważ na podstawie wskazanej w niej stawki procentowej można było ustalić dodatek w razie zmian podstaw jego naliczania. Ponieważ w okresie od 1 lutego 2003 r. do 30 września 2006 r. podstawy naliczania dodatku funkcyjnego były czterokrotnie podwyższone (od 1 lutego 2003 r. do 730 zł, od 1 stycznia 2004 r. - do 750 zł, od 1 stycznia 2005 r. - do 770 zł, od 1 stycznia 2006r. do 800 zł), to gdyby dodatek funkcyjny Przewodniczącego Zarządu Związku był naliczany zgodnie z przepisami, wówczas za okres objęty kontrolą powinien być wypłacony w kwocie wyższej o **4.460 zł**. Ponieważ dodatek funkcyjny zgodnie z przepisami § 7 ww. rozporządzeń w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych z 2003 i 2005 r. był podstawą naliczania dodatku specjalnego, jego ustalenie w niższej wysokości spowodowało zaniżenie dodatku specjalnego o **1.784 zł**. W związku z tym, że oba ww. dodatki wchodziły do podstawy naliczania dodatkowego wynagrodzenia rocznego zgodnie z przepisami art. 4 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej, ich ustalenie w wysokości niższej od określonej w obowiązujących przepisach miało wpływ na niższy wymiar dodatkowego wynagrodzenia rocznego za lata 2003 – 2005, a różnica wyniosła łącznie **337,96 zł**. Dodatki funkcyjne obu Zastępców Dyrektora Biura zostały zaniżone, ponieważ na skutek braku bieżącego dostępu do aktów prawnych pracownik naliczający płace podwyższał podstawy ich naliczania z rocznym opóźnieniem. W efekcie tego dodatek Zastępcy Dyrektora ds. Organizacyjno – Administracyjnych został za lata 2003 – 2006 zaniżony o **1.206 zł** (co spowodowało zaniżenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za lata 2003 – 2005 o **53,55 zł**),

natomiast dodatek Zastępcy Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju został za lata 2004 – 2006 zaniżony o **1.050 zł** (co spowodowało zaniżenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za lata 2004 – 2005 o **57,12 zł**).

Na skutek braku kontroli pod względem merytorycznym list płac pracowników Biura, kwoty wynagrodzeń wypłaconych w poddanym kontroli okresie odbiegały od kwot wynagrodzeń należnych, wynikających z obliczeń dokonanych na podstawie dokumentów źródłowych (angaży, wniosków premiowych, dokumentacji określającej staż pracy). Dotyczyło to następujących sytuacji:

- w miesiącu kwietniu 2006 r. Skarbnikowi/Główniej Księgowej Związku oraz obu Zastępcom Dyrektora Biura wypłacono zwiększone w wyniku corocznej regulacji wynagrodzenia wraz z wyrównaniem od stycznia 2006 r., mimo że według pism podwyższających wynagrodzenia z 10 maja 2006 r. podwyżki zostały przyznane od dnia 1 maja 2006 r. (łącznie skutki finansowe nieprawidłowości wyniosły **3.447,17 zł**);
- wynagrodzenia pracowników naliczane za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim były niższe od wynagrodzeń należnych za czas obecności w pracy, mimo że w Biurze stosowano postanowienia Układu z 1998 r. przyznające za czas choroby wynagrodzenie/zasiłek w wysokości 100% pensji; natomiast wynagrodzenia naliczane pracownikom za okres przebywania na urlopie wypoczynkowym były wyższe od wynagrodzeń należnych za czas obecności w pracy, mimo że zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 172 ustawy Kodeks pracy za czas urlopu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie pracował;
- Przewodniczącemu Zarządu Związku wypłacono w miesiącach luty, marzec, kwiecień 2003 r. premię w wysokości po 906 zł miesięcznie (łącznie **2.718 zł**), chociaż taki składnik wynagrodzenia nie został Mu przyznany przez pracodawcę;
- w 2003 r. Przewodniczącemu Zarządu Związku wypłacono łącznie tytułem dodatku specjalnego kwotę 9.851,05 zł, podczas gdy zgodnie z uchwałą Zgromadzenia nr 3/IV/2003 z 26 maja 2003 r. miał On przyznany dodatek specjalny w kwocie 1.190 zł miesięcznie od 26 maja 2003 r. z wyrównaniem od 1 lutego 2003 r. co dawało kwotę 13.090 zł (niedopłata to **3.238,95 zł**);
- w 2004 r. w miesiącu grudniu Skarbnikowi/Główniej Księgowej Związku oraz obu Zastępcom Dyrektora wypłacono po 700 zł z tytułu tzw. innych dodatków, mimo braku w aktach osobowych pracowników i w dokumentacji płacowej jakichkolwiek pism świadczących o przyznaniu takiego składnika wynagrodzenia;
- przy naliczaniu 5 letniego okresu zatrudnienia dla celów obliczenia dodatku stażowego dla Zastępcy Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju nie uwzględniono 2,5 - miesięcznego okresu pracy w firmie "Corso" (od 17 listopada 1997 r. do 31 stycznia 1998 r.), co spowodowało rozpoczęcie wypłacania dodatku stażowego w 2003 r. z 2 - miesięcznym opóźnieniem. Poza tym kolejne rokroczne zwiększenie stawki dodatku następowało od dnia 1 stycznia 2005 r. i 1 stycznia 2006 r., zamiast od dnia 1 grudnia 2004 i 1 grudnia 2005 r. Postępowanie takie było niezgodne z przepisami § 11 ust. 1 i ust. 5 pkt 1 rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych z 2003 i 2005 r., według których do okresów pracy uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia,

a dodatek jest wypłacany w terminie wypłaty wynagrodzenia począwszy od 1. dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik nabył prawo do dodatku lub wyższej stawki dodatku jeżeli nabycie nastąpiło w trakcie miesiąca;

- w miesiącu styczniu 2006 r. Zastępcy Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju wypłacono premię miesięczną w kwocie **660,80 zł** (20% wynagrodzenia zasadniczego), chociaż pracodawca w tym miesiącu nie przyznał mu w ogóle takiego składnika wynagrodzenia we wniosku premiovym;
- pomimo, że Regulamin z 1 stycznia 1998 r. przewidywał zaliczanie do podstawy naliczania dodatkowego wynagrodzenia rocznego nagród świątecznych i z okazji Dnia Wodociągowca, u kontrolowanych osób w 2004 r. nie zostały one wliczone na skutek przeoczenia pracownika naliczającego płace;
- pracownik sporządzający listy płac w latach 2004 – 2006 naliczał i wypłacał zwiększenia wynagrodzeń z tytułu rocznych regulacji i ich wyrównania od początku danego roku na miesiąc wcześniej niż były w tej sprawie sporządzone pisma przyznające podwyżki. W 2003 r. naliczył i wypłacił Przewodniczącemu Zarządu Związku dodatek specjalny w wysokości 1.041,90 zł w marcu, podczas gdy uchwała Zgromadzenia Związku nr 3/IV/2003 w sprawie przyznania dodatku specjalnego Przewodniczącemu Zarządu została podjęta dopiero 26 maja 2003 r. i określiła jego wysokość na 1.190 zł miesięcznie.

W latach 2003 – 2006 Przewodniczący Zarządu Związku pobrał z budżetu Związku nagrody okolicznościowe oraz z okazji „Dnia Wodociągowca” w łącznej kwocie **3.500 zł**, pomimo że nie zostały mu one przyznane przez Zgromadzenie Związku. W § 10 pkt. 12 Statutu WZWiK Zgromadzenie Związku zastrzegło do swojej wyłącznej kompetencji ustalanie wynagrodzenia członkom Zarządu.

Wszyscy objęci kontrolą pracownicy (zajmujący stanowiska: Przewodniczącego Zarządu Związku, Skarbnika/Główniej Księgowej Związku, Zastępcy Dyrektora ds. Administracyjno-Organizacyjnych oraz Zastępcy Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju) w całym okresie zatrudnienia na ww. stanowiskach pobierali łącznie z wynagrodzeniem tzw. “Ekwiwalent za pranie”, w kwocie 6 zł miesięcznie. Wypłacanie tego ekwiwalentu było niezgodne z przepisami Zarządzenia nr 25/98 Przewodniczącego Zarządu Związku z 23 czerwca 1998 r. w sprawie zasad przydzielania pracownikom środków ochrony indywidualnej, odzieży roboczej, napojów oraz środków higieny osobistej, które nie przewidywały dla pracowników zajmujących ww. stanowiska możliwości przyznania odzieży roboczej, a więc co za tym idzie również ekwiwalentu za jej pranie. Skutki finansowe opisanej nieprawidłowości dla ww. osób wyniosły: Przewodniczący Zarządu Związku - od 1 lutego 2003 r. do 30 września 2006 r. - **264 zł**; Skarbnik/Główna Księgowa- od 16 kwietnia 2003 r. do 30 września 2006 r. - **249 zł**; Zastępca Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju - od 1 listopada 2003 r. do 30 września 2006 r. - **210 zł**; Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjno-Administracyjnych - od 1 listopada 2003 r. do 30 września 2006 r. - **210 zł**.

W zakresie zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków

Odpis podstawowy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych był naliczany niezgodnie z zasadami określonymi w przepisach art. 5 ust. 1, 2, 4 i 5 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity z 1996 r. Dz.U. Nr 70, poz. 335 ze zm.) w związku z postanowieniami § 3 pkt. 3 i 4 Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biura Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji oraz § 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 14 marca 1994 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz.U. Nr 43, poz. 168 ze zm.). Polegało to na tym, że przy jego naliczaniu nie uwzględniano zwiększeń z tytułu zatrudnienia osób o znacznym/umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz objęcia opieką socjalną emerytów, a także na tym, że na koniec roku nie skorygowano wysokości odpisu do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych.

Przewodniczący Zarządu Związku nie sporządził na lata 2005 – 2006 rocznych planów rzeczowo – finansowych Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, na podstawie których zgodnie z zapisami § 4 Regulaminu ZFŚS powinna być prowadzona zakładowa działalność socjalna.

Sposób prowadzenia „Ewidencji przebiegu i kosztów eksploatacji samochodu służbowego”, określony przez Przewodniczącego Zarządu Związku w Zarządzeniu nr 8/2003 z 7 kwietnia 2003 r. (ze zmianami wprowadzonymi aneksami: nr 1 z 30 stycznia 2004 r. i nr 2 z 1 października 2004 r.), nie pozwalał na prawidłowe i zgodne ze stanem faktycznym rozliczenie kosztów używania pojazdu służbowego Związku do celów służbowych i celów prywatnych. Wynikało to m.in. z tego, że:

- druk zestawienia „Ewidencja przebiegu i kosztów eksploatacji samochodu służbowego” (nazywanego w dalszej części zestawieniem) nie pozwalał na prawidłowe rozliczenie zużycia paliwa, gdyż nie zawierał danych na temat stanu paliwa na początek i koniec okresu rozliczeniowego i na temat faktycznego zużycia paliwa wyliczonego na podstawie obowiązującej normy zużycia paliwa;
- w Biurze WZWiK nie były stosowane karty drogowe ani inna ewidencja, na podstawie której można by ustalić prawidłowość danych na temat ilości przejechanych kilometrów wpisywanych w ww. zestawieniu w pozycjach: „wg delegacji”, „prywatnie” oraz „służbowo w siedzibie firmy”;
- w przepisach wewnętrznych jednostki nie została określona norma zużycia paliwa ani zasady jej zwiększania z tytułu dodatków: „zimowego” oraz „za klimatyzację”;
- dla zestawienia „Ewidencja przebiegu i kosztów (...)” w przepisach wewnętrznych jednostki nie zostały ustalone zasady obiegu i kontroli, na skutek czego dokument nie był przez nikogo sprawdzany pod względem merytorycznym.

Oprócz opisanych wyżej błędów w uregulowaniu zasad rozliczania kosztów eksploatacji pojazdu służbowego Związku wystąpiło szereg nieprawidłowości w faktycznym ewidencjonowaniu i rozliczaniu wydatków związanych z jego użytkowaniem, które spowodowały, że całość operacji gospodarczych w tym zakresie została ujęta w ewidencji niezgodnie ze stanem rzeczywistym i w sposób niepozwalający na ustalenie faktycznego ich przebiegu i wielkości. Nieprawidłowości te polegały na tym, że:

- dane na temat ilości i wartości zakupionego paliwa wpisane do ww. zestawień w poszczególnych miesiącach rozliczeniowych nie zgadzały się z danymi na temat ilości i wartości paliwa wynikającymi z ksiąg rachunkowych ewidencji analitycznej konta 421-1-100 „paliwo do samochodu” w zakresie kosztów danego miesiąca rozliczeniowego;
- w zestawieniach nie wyliczano faktycznego zużycia paliwa w danym okresie rozliczeniowym i nie porównywano go do normy zużycia paliwa, a co za tym idzie nie wyjaśniano występujących rozbieżności (z wyliczeń sporządzonych w trakcie kontroli wynika, że faktyczne zużycie wg. zestawień wahało się od 6 do 10 l, przy normie wynoszącej 8-8,8l);
- w latach 2003 – 2005 pracownicy odbywający podróże służbowe pojazdem Związku w rachunkach kosztów podróży służbowych nie wpisywali ilości przejechanych kilometrów, stąd przy braku kart drogowych w ogóle nie było możliwe skontrolowanie prawidłowości danych o ilości kilometrów wpisanych w zestawienia w pozycji „wg delegacji”. W 2006 r. ilości kilometrów były ujmowane w delegacjach, ale w 6. na 9. skontrolowanych miesiący dane te nie zgadzały się z wielkościami wpisanymi w pozycji „wg delegacji” w zestawieniach;
- z rozliczeń tankowanego paliwa wynika, że samochód służbowy był wykorzystywany w dni wolne od pracy (soboty, niedziele) – ale w dokumentacji jednostki nie było na te dni wystawionych poleceń wyjazdu służbowego, a ilość spalonego paliwa/przejechanych kilometrów nie odpowiadała ilości kilometrów podanej przez Przewodniczącego Zarządu Związku w rozliczeniach miesięcznych za wykorzystywanie pojazdu służbowego do celów prywatnych. Dotyczyło to tankowań i rozliczeń za następujące dni: w 2003 r. od 20 do 22 czerwca; w 2006 r. - od 20 do 23 stycznia, od 26 do 29 maja oraz od 13 do 14 sierpnia;
- Przewodniczący Zarządu Związku nie przedłożył w księgowości rachunków za zakup paliwa w dniach 9 – 10 czerwca 2003 r., 11 i 18 sierpnia 2006 r. na trasie Wałbrzych-Warszawa-Wałbrzych (brak tankowań w drodze powrotnej). Brak powyższych rachunków, a także brak wzmianki o tym fakcie w rozliczeniach miesięcznych spowodował, że rozliczenia te były niezgodne ze stanem faktycznym i niesprawdzalne;
- dane na temat ilości przejechanych kilometrów w pozycji „prywatnie” w zestawieniach były wpisywane nie na podstawie wskazań licznika (jak wymagały tego przepisy Zarządzenia nr 8/2003), ale na podstawie ustnych oświadczeń Przewodniczącego Zarządu Związku, który jako jedyny pracownik w kontrolowanym okresie wykorzystywał pojazd służbowy Związku do celów prywatnych.

Biorąc pod uwagę wszystkie te nieprawidłowości, a także to, że miesięczne rozliczenia kosztów eksploatacji pojazdu służbowego były sporządzane według schematu: ilość kilometrów wynikająca ze wskazań licznika na początek i koniec miesiąca minus ilość kilometrów w delegacjach minus ilość kilometrów w jazdach prywatnych daje ilość kilometrów przejechanych służbowo w siedzibie Związku należy stwierdzić, że dane na temat wykorzystania pojazdu służbowego zawarte w tych zestawieniach nie odpowiadały stanowi faktycznemu i nie da się na ich podstawie ustalić rzeczywistych kosztów eksploatacji pojazdu służbowego Związku z uwzględnieniem kosztów wykorzystywania pojazdu do celów prywatnych przez Przewodniczącego Zarządu Związku.

Przy wykonywaniu zadań służbowych przez pracowników Biura WZWIK poza jego siedzibą doszło jeszcze poza tym do następujących nieprawidłowości:

- pracownicy odbywali podróże służbowe tylko na podstawie ustnego polecenia pracodawcy lub jak w przypadku Przewodniczącego Zarządu Związku bez takiego polecenia – w latach 2003 – 2006 miało miejsce co najmniej 18 takich przypadków - udokumentowanych na podstawie faktur za paliwo tankowane do pojazdu służbowego poza siedzibą pracodawcy oraz rachunków za hotele w dniach, na które nie były wystawione polecenia wyjazdu służbowego;
- w rachunkach kosztów podróży pracownicy wpisywali godziny odbywania tych podróży niezgodnie ze stanem faktycznym, czego przyczyną były pomyłki ale również nieprawidłowa interpretacja przepisów, ponieważ jako rozpoczęcie podróży służbowej pracownicy traktowali opuszczenie siedziby Biura Związku, po którym jeszcze przez kilka godzin wykonywali czynności służbowe w Wałbrzychu zanim rozpoczęli właściwą podróż służbową.

Zgodnie z art. 77⁵ § 1 ustawy Kodeks pracy, należności na pokrycie kosztów podróży służbowej przysługują pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy. Tak więc przy naliczaniu należności wynikających z przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej odbywanej na obszarze kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1990 ze zm.) należało brać pod uwagę faktyczny czas rozpoczęcia podróży (wyjazd poza miejscowość będącą siedzibą pracodawcy) oraz powrót do niej po wykonaniu zadania.

Jedyną osobą, która w okresie od kwietnia 2003 do września 2006 r. korzystała z samochodu służbowego Związku do celów prywatnych, był Przewodniczący Zarządu Związku pan Stefanos Ewangelu, który sam podjął w tej sprawie decyzję i sam określił zasady rozliczania związanych z tym kosztów eksploatacji w Zarządzeniu nr 8/2003, do którego się jednak nie stosował. Pomimo, że z Zarządzenia tego wynikało, że ilość kilometrów przejechanych pojazdem służbowym w celach prywatnych ma być ujmowana w zestawieniach kosztów eksploatacji na podstawie wskazań licznika przy rozpoczęciu i zakończeniu jazdy, to faktycznie była ona ustalana na podstawie ustnego oświadczenia Przewodniczącego Zarządu. Także koszty jazd prywatnych przy tankowaniach pojazdu Związku przez Przewodniczącego Zarządu nie były naliczane w sposób określony w tym Zarządzeniu – ponieważ w takim przypadku Przewodniczący nie był w ogóle obciążany żadnymi kosztami, a powinien być obciążony różnicą pomiędzy ceną zakupionego paliwa a kosztami wyliczonymi według wzoru: ilość faktycznie przejechanych kilometrów x stawka za 1 km wg przepisów obowiązujących jak przy ryczałtach samochodowych minus ilość faktycznie przejechanych kilometrów x cena za 1 litr paliwa/100. Zgodnie z przepisami § 20 ust. 3 pkt. 3 i 4 Statutu WZWIK gospodarowanie majątkiem Związku oraz prowadzenie gospodarki finansowej i rachunkowości Związku należało do kompetencji Zarządu Związku, wobec czego decyzja w sprawie wydzierżawienia pojazdu służbowego Związku do użytkowania w celach prywatnych Przewodniczącemu Zarządu oraz określenie zasad rozliczania kosztów z tym związanych należały do Zarządu Związku a nie do Przewodniczącego Zarządu.

Podobnie Przewodniczący Zarządu Związku pan Stefanos Ewangelu bez uzyskania zgody Zarządu podpisał od dnia 1 lutego 2003 r. umowę z Telekomunikacja Polska S.A. o świadczenie przez nią usług internetowych za pośrednictwem urządzeń końcowych zainstalowanych w mieszkaniu Przewodniczącego Zarządu na koszt Związku. Za okres od 1 lutego 2003 r. do 30 września 2006 r. związane z tym wydatki wyniosły **7.464,64** zł.

W zakresie rozliczania kosztów rozmów telefonicznych wykonywanych z telefonów stacjonarnych w jednostce obowiązywały zarządzenia Przewodniczącego Zarządu Związku nr 7/2003 z 3 kwietnia 2003 r. oraz nr 11/2004 z 2 listopada 2004 r. (ze zmianami wynikającymi z Aneksu nr 1 z 2 grudnia 2004 r.). Zarządzenia te wprowadziły zakaz wykonywania połączeń z telefonów stacjonarnych do sieci komórkowych za wyjątkiem połączeń z telefonami komórkowymi będącymi w posiadaniu pracowników Biura Związku oraz obowiązek prowadzenia przez Zastępcę Dyrektora Biura ds. Organizacyjno – Administracyjnych rejestrów rozmów telefonicznych realizowanych z telefonów stacjonarnych do sieci komórkowych oraz rozmów międzymiastowych. Na podstawie ww. rejestrów oraz comiesięcznych billingów miała odbywać się analiza zasadności wykonywanych połączeń, jednocześnie wprowadzony został obowiązek pokrywania przez pracowników kosztów połączeń prywatnych i nieuzasadnionych. Przewodniczący Zarządu Związku ww. przepisami wewnętrznymi wyłączył obowiązek prowadzenia rejestrów dla numerów telefonów i faksów znajdujących się w Sekretariacie, gabinecie Przewodniczącego Zarządu Związku oraz w Dziale Organizacyjno-Administracyjnym a następnie po kilku miesiącach zaprzestał stosowania ww. systemu kontroli w odniesieniu do wszystkich telefonów stacjonarnych z powodu jego pracochłonności i dezorganizacji pracy Biura.

W zakresie rozliczania kosztów używania telefonów komórkowych w kontrolowanym okresie obowiązywały: Zarządzenie Przewodniczącego Zarządu Związku nr 5/2003 z 17 marca 2003 r., ze zmianami wprowadzonymi Aneksem nr 1/2005 r. z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie ustalenia zasad rozliczania kosztów za rozmowy ze służbowych telefonów komórkowych pracowników Biura oraz pismo nr PZWZWiK/918/2004 z 22 lipca 2004 r. Przewodniczącego Zgromadzenia Związku określające zasady rozliczania za korzystanie ze służbowego telefonu komórkowego przez Przewodniczącego Zarządu Związku. Jako zasadę wprowadziły one limity kosztów o wysokości zależnej od zajmowanego stanowiska, wynoszące po 500, 200 i 100 zł miesięcznie netto, oraz obowiązek zwrotu przez pracowników kwot przekraczających limit, a niebędących rozmowami służbowymi. Pracownicy Biura Związku zatwierdzający do wypłaty pod względem merytorycznym faktury za korzystanie z telefonów komórkowych nie kontrolowali ich pod względem celowości, oszczędności i gospodarności (tzn. nie sprawdzali na załączonych do rachunków wykazach połączeń z podanymi numerami docelowymi czy rzeczywiście dotyczą rozmów służbowych), a jedynie sprawdzali czy nie została przekroczona kwota przyznanego limitu. Zaznaczyć przy tym należy, że w dokumentacji księgowej jednostki nie zachowały się wykazy połączeń telefonów użytkowanych przez Przewodniczącego Zarządu Związku, Zastępcę Dyrektora Biura ds. Inwestycji i Rozwoju, Głównego Specjalistę ds. Nadzoru Właścicielskiego oraz Skarbnika/Główną Księgową Związku, ponieważ zostały odpięte od faktur i zniszczone. Kontrola wybranych losowo 3 miesięcy 2006 r. przeprowadzona dla telefonów 2 pracowników u których zachowały się billingi wykazała, że z obu

ww. telefonów były realizowane połączenia prywatne, przy czym w przypadku telefonu użytkowanego przez Zastępcę Dyrektora ds. Administracyjno – Organizacyjnych ze względu na to, że usługodawca nie wykazał na fakturze kosztów połączeń mieszczących się w 70 - złotowym pakiecie „Plus tobie”, w trakcie kontroli nie było możliwe oszacowanie kosztów połączeń prywatnych, natomiast w przypadku połączeń realizowanych z telefonu użytkowanego przez Koordynatora Zespołu Menadżerów Projektu koszty połączeń za okres 3 miesięcy wyniosły ogółem 368,16 zł, w tym połączenia prywatne 138,05 zł, a pracownika obciążono jedynie kwotą 0,80 zł.

Zgodnie z zasadami określonymi w przepisach ustaw o finansach publicznych: art. 28 ust. 3 pkt. 1 ustawy z 1998 r. oraz art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z 2005 r., wydatki publiczne powinny być ponoszone w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Przestrzeganie tych zasad powinno być zapewnione przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych poprzez wprowadzenie odpowiednich procedur kontroli i zapewnienie ich przestrzegania; przeprowadzanie wstępnej kontroli celowości dokonywania wydatków oraz badanie i porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym dokonywania wydatków ze środków publicznych. Wynika to z przepisów art. 28a i art. 35 obowiązującej do 31 grudnia 2005 r. ustawy o finansach publicznych z 1998 r. oraz art. 44 i art. 47 obowiązującej od dnia 1 stycznia 2006 r. ustawy o finansach publicznych z 2005 r. Jak wykazała kontrola, Przewodniczący Zarządu Związku nie wywiązał się należycie z tych obowiązków w odniesieniu do wydatków związanych z eksploatacją pojazdu służbowego Związku oraz z zakupem usług telefonii stacjonarnej i komórkowej, świadczonych na rzecz Biura Związku.

Na skutek nieprzestrzegania w Biurze Związku przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 ze zm.) w zakresie przechowywania i archiwizacji dokumentów w trakcie kontroli, w jednostce nie było następujących dokumentów:

- aneksów nr 1,2,7,10 i 12 do umowy pożyczki nr 10/99/W z 16 listopada 1999r., zawartej z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na pożyczkę długoterminową w wysokości 5.000.000 zł;
- umów nr 557/03 i 558/03 z 16 maja 2003 r. zawartych na czas nieokreślony z Telekomunikacją Polską S.A. o świadczenie usług telefonii stacjonarnej na rzecz Biura Związku;
- załączników zawierających „Regulaminy świadczenia usług” i „Cenniki usług” do trzech umów o świadczenie usług internetowych przez Telekomunikację Polską S.A. na rzecz Związku (nr 343/SDI/2003 z dnia 1 lutego 2003 r. zawartej na czas nieokreślony dla urządzenia końcowego znajdującego się w mieszkaniu Przewodniczącego Zarządu oraz Nr U/101/638/662321660193 z 5 maja 2003 r. i Nr U/978/574/072932144088 z 19 stycznia 2006 r. dla urządzenia końcowego znajdującego się w Biurze Związku);
- specyfikacji świadczonych usług za marzec i od maja do sierpnia 2006 r. oraz billingów za okres od października 2004 r. do czerwca 2006 r., będących załącznikami do faktur Telekomunikacji Polskiej S.A.;
- umów nr PWA/00002279716 z 30 marca 2005 r. oraz nr 17 z 21 stycznia 2005 r., zawartych na czas nieokreślony o świadczenie usług telefonii komórkowej przez Polkomtel S.A. za

pośrednictwem dwóch aparatów, oddanych w użytkowanie Przewodniczącemu Zarządu Związku oraz Zastępcy Dyrektora Biura ds. Inwestycji i Rozwoju;

- wykazów połączeń z telefonów komórkowych użytkowanych przez Przewodniczącego Zarządu Związku, Zastępcę Dyrektora Biura ds. Inwestycji i Rozwoju, Głównego Specjalistę ds. Nadzoru Właścicielskiego oraz Skarbnika/Główną Księgową Związku za okres od 1 stycznia do 30 września 2006 r.

Umowy o świadczenie usług i załączniki do tych umów określające zasady ich świadczenia i wysokość opłat oraz specyfikacje świadczonych usług i billingi zawierające szczegółowy opis operacji gospodarczych, daty ich dokonania oraz wartość – stanowią dokumenty księgowe podlegające szczególnej ochronie na podstawie art. 71 ustawy o rachunkowości, co oznacza, że powinny być przechowywane w należyty sposób i chronione przed uszkodzeniem i zniszczeniem. Według art. 74 ust. 2 ww. ustawy okres przechowywania dla tych dokumentów wynosi 5 lat. Za realizację obowiązków z zakresu rachunkowości wynikających z ustawy – w tym za zapewnienie należytej ochrony dokumentów księgowych - odpowiada kierownik jednostki zgodnie z postanowieniami art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

Skarbnik/Główna Księgową Związku nie składała kontrasygnaty na umowach o świadczenie usług na rzecz Związku, pomimo że przepisy § 23 ust. 3 Statutu Związku stanowiły, że jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej ważności potrzebna jest akceptacja głównego księgowego Związku w postaci złożenia podpisu. Brak podpisu dotyczył ponad połowy skontrolowanych umów, z czego większość stanowiły umowy wieloletnie. Nie zostały kontrasygnowane umowy:

- nr 1/PIU/05 z 30 marca 2005 r. zawarta z firmą „Hal – San” na „Opracowanie programu funkcjonalno – użytkowego na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Cierniach i modernizację oczyszczalni ścieków w Jugowicach” opiewająca na kwotę 120.048 zł;
- wszystkie umowy o świadczenie usług: telefonii stacjonarnej (11 szt.) i dostępu do internetu (3 szt.) na rzecz Związku przez Telekomunikację Polska S.A. zawarte w 2003 r. i 2006 r. – w kontrolowanym okresie od 1 stycznia 2003 r. do 30 września 2006 r. wydatki związane z ich realizacją wyniosły 74.243,94 zł;
- wszystkie umowy (7 szt.) o świadczenie usług telefonii komórkowej na rzecz Związku przez Polkomtel S.A., zawarte w latach 1998 – 2005 – w kontrolowanym okresie od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2005 r. wydatki związane z ich realizacją wyniosły 58.581,38 zł.

Brak kontrasygnaty wynikał z nieprzedłożenia tych umów Skarbnikowi/Główniej Księgowej Związku do podpisu, jednocześnie jednak to Skarbnik zatwierdzała do wypłaty wszystkie faktury wynikające z tych umów, nie wnosząc do nich żadnych zastrzeżeń. Zgodnie z przepisami art. 35 ust. 3 pkt. 2 ustawy o finansach publicznych z 1998 r. oraz art. 45 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych z 2005 r. złożenie podpisu przez głównego księgowego na dokumencie oznacza, że nie zgłasza on zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów dotyczących tej operacji.

Całość wydatków z tytułu opłat czynszowych za najem lokalu Biura WZWiK była zaliczana do paragrafu 4300 „Zakup usług pozostałych” pomimo, że i w umowie i na fakturach wystawianych przez usługodawcę wyodrębnione były kwotowo miesięczne opłaty za: dostawę zimnej wody i odprowadzanie ścieków, energię elektryczną, centralne ogrzewanie. Wydatki na te cele zgodnie z przepisami Załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 20 września 2004 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 209, poz. 2132 ze zm.) powinny być klasyfikowane do paragrafu 426 „Zakup energii”.

W zakresie udzielania zamówień publicznych

W dokumentacji z zamówienia publicznego o wartości szacunkowej 29.653 euro, przeprowadzonego w 2005 r. w trybie zapytania o cenę, na wyłonienie wykonawcy „Programu funkcjonalno – użytkowego na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Cierniach i modernizację oczyszczalni ścieków w Jugowicach”, brakowało dokumentów potwierdzających daty i godziny złożenia ofert w siedzibie zamawiającego oraz oświadczenia Przewodniczącego Zarządu pana Stefanosa Ewangielu o niepodleganiu wykluczeniu z udziału w postępowaniu, wymaganego przez przepisy art. 17 ust. 1 i 2 ustawy Prawo zamówień publicznych. Na skutek nieprzestrzegania przez pracowników Biura Związku przepisów rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych w zakresie gromadzenia i archiwizacji dokumentów (co przejawiało się tym, że poszczególne pisma nie były oznaczone numerami według jednolitego rzeczowego wykazu akt, a całość dokumentacji pomimo, że dotyczyła sprawy ostatecznie zakończonej w 2005 r., znajdowała się w nieopisanym segregatorze niezawierającym spisu spraw, nieoznaczonym co do kategorii archiwalnej akt i okresu ich przechowywania), nie było możliwe ustalenie w trakcie kontroli czy brak ww. dokumentów jest spowodowany ich niesporządzeniem czy też zaginięciem. Zgodnie z przepisami art. 97 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych zamawiający ma obowiązek przechowywać protokół z postępowania wraz z załącznikami przez okres 4 lat od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób gwarantujący jego nienaruszalność.

Nieprawidłowości w gromadzeniu i przechowywaniu dokumentacji księgowej oraz w prowadzeniu ewidencji analitycznej sum depozytowych spowodowały, że w trakcie kontroli nie było możliwe ustalenie czy Związek prawidłowo egzekwował wywiązywanie się przez wykonawców robót inwestycyjnych z obowiązków w zakresie wnoszenia zabezpieczeń należytego wykonania robót. Na przykład według umowy Nr 5/PIR/01 z 3 sierpnia 2001r. na wykonanie „Dojazdu do stacji zlewnej nieczystości płynnych zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków w Cierniach” Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych było zobowiązane do wniesienia do dnia 17 sierpnia 2001 r. zabezpieczenia w kwocie 12.414,30 zł w formie gwarancji ubezpieczeniowej. W posiadaniu Biura Związku znajdowały się jedynie dokumenty poświadczające wniesienie zabezpieczenia w kwocie 7.494,06 zł (gwarancja Nr WR/GW/297/09/2002 wystawiona przez Towarzystwo Reasekuracji „WARTA” z 27 września 2002 r. na kwotę 6.264,00 zł, ważna od 27 września do 30 listopada 2002r. oraz przelew z 25 września 2002r. na kwotę 1.230,06 zł – pozostającą na rachunku bankowym Związku do 24 marca 2006 r.). Zarówno wystawienie gwarancji jak i wpłata zabezpieczenia

w gotówce nastąpiły 1 rok i 1 miesiąc po obowiązującym terminie wpłaty zabezpieczenia. Poza tym zgodnie z postanowieniami „Warunków szczegółowych kontraktu”, kwota zabezpieczająca roszczenia zamawiającego w okresie rękojmi powinna wynosić 20% łącznej kwoty zabezpieczenia, a więc 2.482,86 zł a nie 1.230,06 zł. Według umowy z 4 grudnia 2002r. Nr 10/PIR/2002 na wykonanie „Systemu automatyki oczyszczalni ścieków w Cierniach” firma Elektrotim S.A. była zobowiązana do wniesienia zabezpieczenia w formie gwarancji ubezpieczeniowej i w gotówce w terminie 7 dni od daty podpisania umowy w kwocie ogółem 45.750,00 zł. Trzydziestoprocetowa część zabezpieczenia w kwocie 13.725,00 zł, stanowiąca zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi i podlegająca zwrotowi do 11 sierpnia 2023r., została wniesiona w terminie i wpłynęła na rachunek bankowy 3 grudnia 2002r. Prowadzona przez Związek ewidencja nie umożliwiła ustalenia czy wpłynęła cała wymagana kwota zabezpieczeń lub czy zostały złożone gwarancje ubezpieczeniowe, ponieważ nie prowadzono prawidłowej ewidencji analitycznej sum depozytowych ani żadnej ewidencji depozytów wnoszonych w formie bezgotówkowej, a akta spraw nie były prawidłowo archiwizowane, tak samo jak w przypadku opisanego wyżej zamówienia na opracowanie programu funkcjonalno – użytkowego. Przepisy art. 71 ust. 1 oraz art. 74 ust. 2 pkt 8 i ust. 3 ustawy o rachunkowości nakładały na jednostki obowiązek przechowywania i ochrony przed zniszczeniem pozostałych dowodów księgowych i dokumentów 5 lat od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbiory dotyczą. W przypadku opisywanych wyżej spraw dokumenty dotyczące wnoszenia i zwrotu zabezpieczeń powinny się znajdować w jednostce, ponieważ terminy ich dozwolonej prawem likwidacji przypadają na lata 2006/2008.

Przewodniczący Zarządu Związku nie uregulował obiegu dokumentów związanych ze zwrotem zabezpieczenia należytego wykonania robót, co spowodowało, że zwrot zabezpieczenia Wałbrzyskiemu Przedsiębiorstwu Robót Drogowych w kwocie 1.230,06 zł nastąpiło ponad trzy miesiące po upływie okresu rękojmi, co było niezgodne z przepisem § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994r. (Dz.U. Nr 140, poz. 794) w sprawie ustalenia wartości robót budowlanych, co do których konieczne jest zabezpieczenie należytego wykonania umowy, oraz formy tego zabezpieczenia.

W zakresie ewidencji składników majątkowych

W ewidencji środków trwałych na koncie 011 nie ujęto wartości gruntów (1.869.890 zł) i prawa użytkowania wieczystego gruntów (919.210 zł) zajętych pod oczyszczalnię ścieków w Cierniach, Jugowicach i Boguszowie – Gorcach, nabytych przez Związek w latach 2000 – 2001 na mocy decyzji uwłaszczeniowych. Ze względu na upływ czasu, zmiany kadrowe oraz nieustalenie w przepisach wewnętrznych jednostki zasad obiegu i kontroli dokumentów związanych z nabywaniem środków trwałych – gruntów i prawa użytkowania wieczystego, w trakcie kontroli nie było możliwe ustalenie osób bezpośrednio odpowiedzialnych za nieprzekazanie właściwych dokumentów do księgowości.

W trakcie kontroli nieprawidłowość została częściowo usunięta - do ksiąg rachunkowych ewidencji syntetycznej i analitycznej została wprowadzona wartość gruntów zajętych pod oczyszczalnię ścieków Ciernie.

W ewidencji analitycznej środków trwałych nie odnotowano faktu zbycia 10 października 2004 r. 19 środków trwałych, które zdjęto ze stanu w ewidencji syntetycznej. Na skutek tego system komputerowy przy przetwarzaniu danych koniecznych do wygenerowania tabeli amortyzacyjnej wykonał nieprawidłowe działania, skutkujące powstaniem błędu, polegającego na naliczeniu za 2004 i 2005 r. umorzenia tych środków trwałych wyrażonego liczbą ujemną oraz wygenerowaniem fikcyjnej wartości netto tych środków trwałych wyrażonej identyczną liczbą ale ze znakiem dodatnim. Łącznie kwota umorzenia wyrażona liczbą ujemną dla wszystkich 19 środków trwałych wyniosła 10.229,18 zł. W trakcie kontroli błędne zapisy zostały skorygowane.

W księgach rachunkowych jednostki na koncie 020 nie była zaewidencjonowana wartość licencji na użytkowanie oprogramowania służącego w Biurze WZWiK od 1997 r. do prowadzenia ewidencji księgowej i płacowej. Jak wykazała inwentaryzacja składników majątkowych przeprowadzona na dzień 25 października 2006 r. Biuro Związku używało 3-stanowiskowy program finansowo-księgowy YUMA FK oraz program „System płacowy”. Zgodnie z wnioskiem Komisji Inwentaryzacyjnej w trakcie kontroli licencje na użytkowanie ww. zostały wycenione a ich przychód został ujęty w księgach rachunkowych pod datą 29 grudnia 2006 r. na kwotę ogółem 4.240 zł.

Na podstawie zapisów księgowych ewidencji analitycznej do konta 080 stwierdzono, że nakłady inwestycyjne, których ewidencja prowadzona była na kontach analitycznych 080-2- z rozwinięciem: 002, 003, 005, 009, 011, 013, 014, 020, 021, 023 zostały poniesione w latach 1994 – 2000, na koncie 080-2-016 zostały poniesione w latach 1991 – 2004 i do dnia kontroli nie zostały rozliczone oraz przekazane na stan środków trwałych. Łącznie wartość nierozliczonych nakładów wyniosła 956.729,83zł. Zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić każdą operację gospodarczą która miała miejsce w tym okresie sprawozdawczym. Nieprzestrzeganie tej zasady w opisanych wyżej przypadkach spowodowało, że zapisy w księgach rachunkowych na kontach 011, 020, 071 i 080 nie spełniały wymogów określonych w art. 24 ust. 2 i 5 ustawy o rachunkowości.

Operacje nabycia i umorzenia pozostałych środków trwałych o wartości początkowej od 1.500 zł do 3.500 zł były ewidencjonowane na kontach 011 i 071 zamiast zgodnie z postanowieniami Zakładowych Planów Kont obowiązujących w jednostce na kontach 013 i 072. W okresie od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2006 r. dotyczyło to 7 środków trwałych o wartości ogółem 14.787,76 zł. Nieprawidłowość była spowodowana niedostosowaniem programu komputerowego służącego do prowadzenia ewidencji księgowej do potrzeb jednostki i została wyeliminowana w trakcie kontroli.

W zakresie inwentaryzacji aktywów i pasywów jednostki

Zarządzenie nr 10/2005 Przewodniczącego Zarządu Związku z 28 grudnia 2005 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych w Biurze Związku nie zawierało postanowień wskazujących terminy przeprowadzenia spisów z natury i rozliczenia inwentaryzacji oraz posługiwało się zamiennie pojęciami „komisja inwentaryzacyjna” i „zespół spisowy” w odniesieniu do tych samych osób. Zgodnie z zapisami §7 Instrukcji inwentaryzacyjnej Biura Związku czym innym jest komisja inwentaryzacyjna a czym innym zespoły spisowe, inny jest też zakres ich obowiązków i odpowiedzialności. Zespoły spisowe odpowiadają za przeprowadzenie spisu z natury - członkowie

Komisji Inwentaryzacyjnej za wykonanie zadań przydzielonych im przez Przewodniczącego Komisji Inwentaryzacyjnej, natomiast Przewodniczący Komisji Inwentaryzacyjnej za przeprowadzenie szkoleń członków komisji i zespołów spisowych, przygotowanie inwentaryzacji, kontrolowanie prawidłowości spisów z natury, ustalenie przyczyn powstania różnic inwentaryzacyjnych i postawienie wniosków w sprawie rozliczenia różnic.

Na skutek nieprecyzyjnego wskazania w ww. Zarządzeniu nr 10/2005 aktywów i pasywów podlegających rocznej inwentaryzacji na koniec 2005 r., niezarządzenia w ogóle inwentaryzacji części należności i zobowiązań oraz nieprzypisania poszczególnym pracownikom księgowości obowiązków w zakresie przeprowadzania inwentaryzacji metodą potwierdzenia sald i weryfikacji aktywów i pasywów, wystąpiły liczne nieprawidłowości w zakresie przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji należności, zobowiązań oraz środków trwałych i nakładów inwestycyjnych. Polegały one na:

- zarządzeniu przeprowadzenia inwentaryzacji należności i zobowiązań wyłącznie w drodze uzyskania potwierdzeń sald od kontrahentów i nieprzewidzeniu przeprowadzania inwentaryzacji sald metodą weryfikacji z dokumentacją źródłową, pomimo że większość należności i zobowiązań Związku z przyczyn obiektywnych nie mogła być zinwentaryzowana ww. metodą (należności wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych oraz takich, których uzgodnienie nie było możliwe ze względu na brak dokumentacji źródłowej w Biurze Związku, pozwalającej na ustalenie ich nazwy, formy organizacyjnej i adresów). Spowodowało to na przykład nieobjęcie inwentaryzacją należności spornych i wątpliwych w kwocie 605.960,41 zł (konto 244), należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych w kwotach: należności 9.237,66 zł (konto 249), zobowiązań 5.241,00 zł (konto 249), odpisów aktualizujących należności w kwocie 380.191,62 zł (konto 290) oraz rozrachunków z tytułów publicznoprawnych (konto 225 -o czym świadczy nierozliczone saldo w wysokości 3,63 zł opisane jako „zaokrąglenia z lat ubiegłych”, dotyczące rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych od umów zlecenia w latach 2001-2004), pomimo że zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości inwentaryzację należności spornych i wątpliwych należy przeprowadzać na koniec każdego roku obrotowego metodą porównania zapisów w księgach rachunkowych z dokumentacją źródłową i weryfikacji realnej wartości tych składników;
- nieuzyskaniu potwierdzeń sald należności i zobowiązań, które podlegały inwentaryzacji tą metodą, a dotyczących: zobowiązań na kwotę 45.108,14 zł (konto 201) oraz należności na kwotę 17.512,18 zł (konto 202), wbrew przepisowi art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości;
- nierozliczeniu inwentaryzacji środków finansowych przekazanych w latach 1996 – 1999 gminom w łącznej kwocie 2.323.189,87 zł, zaewidencjonowanych na koncie 204 „Zaliczki na poczet inwestycji”, która została przeprowadzona metodą potwierdzenia sald w okresie od 30 listopada 2005 do 15 lutego 2006 r. Pomimo, że żadna gmina nie potwierdziła istnienia inwentaryzowanych sald, w protokole z weryfikacji aktywów i pasywów z dnia 28 lutego 2006r. nie stwierdzono niezgodności sald i ich nie rozliczono, wbrew postanowieniom art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który nakazuje ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem

rzeczywistym a stanem wykazanim w księgach rachunkowych wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji;

- pominięciu przy przeprowadzaniu inwentaryzacji środków trwałych na koniec 2005 r. środków trwałych o wartości ogółem 4.192.929,11 zł, użytkowanych przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. Na wniosek kontrolujących inwentaryzacja tych składników majątkowych została przeprowadzona i rozliczona w dniach od 25 października 2006 r. do 17 listopada 2006 r.;
- niezarządzeniu przeprowadzenia inwentaryzacji środków trwałych w budowie, pomimo że zgodnie z przepisami art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o powinna być ona przeprowadzona na koniec każdego roku obrotowego metodą porównania zapisów w księgach rachunkowych z dokumentacją źródłową i weryfikacji realnej wartości tych składników;
- przeprowadzeniu inwentaryzacji środków trwałych w budowie na koniec 2005 r. (pomimo jej niezarządzenia) drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami na dzień 31 grudnia 2005 r., w sposób niezgodny z przepisami art. 26 ust. 1 pkt. 3 ustawy o rachunkowości, które stanowią, że inwentaryzację przeprowadza się drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji realnej wartości tych składników oraz nierozliczeniu tej inwentaryzacji do czasu zakończenia kontroli tj. 7 lutego 2007 r. wbrew postanowieniom art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Z łącznej kwoty nakładów zaewidencjonowanych na koncie 080 w podziale na 17 zadań inwestycyjnych (pochodzących z lat 1994 – 2005), wynoszącej na 31 grudnia 2005 r. 11.259.073,78 zł, inwentaryzacją objęto jedynie bieżące nakłady na kwotę ogółem 904.368,27 zł, ponieważ Skarbnik/Główna Księgową Związku uważała, że nakłady pochodzące z lat wcześniejszych powinny być objęte coroczną inwentaryzacją w tamtych latach, a w związku z tym nie było potrzeby ich kolejnego inwentaryzowania. W wyniku porównania zapisów ewidencji analitycznej konta 080 do dokumentacji źródłowej wyszło na jaw, że część dokumentów źródłowych dotyczących nakładów inwestycyjnych z lat 90- tych ubiegłego wieku zaginęła. Stało się tak na przykład w przypadku sald kont 080-2-005, 080-2-009, 080-2-011 grupujących nakłady w wysokości ogółem 89.533,87 zł. W przypadku salda konta 080-2-002 pn. „Zakupy inwestycyjne” o wartości 46.047,04 zł, w protokole z inwentaryzacji wpisano, że jest to saldo z lat 90-tych do wyjaśnienia ze Spółką – nie podejmując jednak do czasu obecnej kontroli żadnych działań mających na celu ustalenie realności tego salda. Pomimo, że w ewidencji figurowały zadania inwestycyjne, na kontach których ostatnie księgowania miały miejsce w latach 1999 – 2000 (np. „Sieć wodociągowa Poniatów”, „Wodociąg Głuszycy”, „Ekspertyza i ocena branżowa”, „Wodociąg Moniuszki – Beethovena”, „Sieć kanalizacji Czarny Bór, Witków”), pracownicy Biura Związku nie podjęli żadnych czynności w celu weryfikacji realności tych sald - poza stwierdzeniem w protokole z weryfikacji aktywów i pasywów, sporządzonym 28 lutego 2006 r. że należy „Zintensyfikować prace związane z weryfikacją sald występujących na kontach środki trwałe w budowie przy udziale pionu inwestycyjnego WZWiK oraz przedstawicieli WPWiK sp. z o.o. Na podstawie ustnych informacji, które posiada dział księgowości, nie można dokonać oceny czy inwestycje zostały zaniechane lub zakończone i powinny być przebiegane na ewidencję środków

trwałych (brak protokołów odbioru, dokumentów OT) ”. Do czasu zakończenia kontroli tj. 7 lutego 2007 r. wniosek ten nie został zrealizowany, nakłady inwestycyjne nie zostały rozliczone i przekazane na stan środków trwałych, co stanowiło naruszenie przepisów art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazanim w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

W Instrukcji inwentaryzacyjnej nie wskazano wyraźnie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie inwentaryzacji metodą pisemnego potwierdzenia sald i metodą weryfikacji sald z dokumentacją źródłową; na określenie osób zobowiązanych za jej wykonanie używany był termin „pion finansowy”, jednocześnie jednak obowiązki w powyższym zakresie nie zostały powierzone ani w zarządzeniu o przeprowadzeniu inwentaryzacji ani w zakresach czynności żadnemu z pracowników księgowości, pomimo, że zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym w zakresie inwentaryzacji, powinna być powierzana przez kierownika jednostki innym pracownikom za ich zgodą wyrażoną na piśmie.

Przyczynami opisanych powyżej nieprawidłowości było niedostateczne uregulowanie kwestii związanych z podziałem obowiązków pomiędzy pracowników Biura Związku, nieokreślenie zasad obiegu i kontroli dokumentacji finansowej a także nieprzestrzeganie przez pracowników Biura obowiązujących przepisów ustawowych oraz uregulowań wewnętrznych jednostki na skutek niesprawowania właściwego nadzoru nad ich pracą. Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi Przewodniczący Zarządu Związku oraz Skarbnik/Główna Księgowa Związku.

Przedstawiając powyższe Panu Przewodniczącemu Zarządu Związku, Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 55, poz. 577 ze zm.) wnosi o podjęcie działań, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i niedopuszczenie do ich ponownego wystąpienia, poprzez realizację poniższych wniosków:

1. Dostosowanie zapisów Statutu WZWiK do obowiązujących przepisów ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) w zakresie zasad ustalania składu Zgromadzenia Związku, uprawnień i obowiązków Przewodniczącego Zarządu oraz ustawy z 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.) w zakresie trybu i zasad nawiązywania stosunku pracy z członkami Zarządu Związku (w tym z Przewodniczącym Zarządu) i ustalania ich wynagrodzenia;
2. Niezwłoczne nadanie przez Zgromadzenie Związku statutu dla Biura WZWiK działającego w formie jednostki budżetowej, zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.);

3. Ustalanie przez Zgromadzenie Związku poszczególnych składników wynagrodzenia Przewodniczącego Zarządu Związku wyłącznie w oparciu o obowiązujące przepisy: ustawy o pracownikach samorządowych; ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 86, poz. 953 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 2 sierpnia 2005 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich (Dz.U. Nr 146, poz. 1223 ze zm.);
4. Zaniechanie praktyki nawiązywania stosunku pracy z Głównym Księgowym Związku na podstawie powołania, jako sprzecznej z obowiązującymi przepisami art. 68 § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity z 1998 r. Dz.U. Nr 21, poz. 94 ze zm.) w związku z art. 2 ustawy o pracownikach samorządowych;
5. Założenie i prowadzenie przez Biuro WZWiK stron Biuletynu Informacji Publicznej, w sposób określony w przepisach ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.);
6. Zatrudnianie w Biurze WZWiK na stanowiskach urzędniczych wyłącznie pracowników wybranych w trybie określonym w przepisach art. art. 3a - 3d ustawy o pracownikach samorządowych;
7. Powierzenie przez Przewodniczącego Zarządu Związku pracownikom Biura WZWiK obowiązków w zakresie: rachunkowości - w sposób określony w art. 4 ust. 5 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity z 2002 r., Dz.U. Nr 76, poz. 694 ze zm.) oraz w zakresie gospodarki finansowej (w tym wykonywania kontroli finansowej) – w sposób określony w art. 44 ustawy o finansach publicznych. Przypisanie obowiązków w zakresie inwentaryzacji aktywów i pasywów metodą pisemnego potwierdzania oraz weryfikacji sald poszczególnym pracownikom księgowości, zgodnie z postanowieniami Instrukcji inwentaryzacyjnej;
8. Dostosowanie przepisów wewnętrznych w zakresie ustalenia pisemnych procedur kontroli procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych i gospodarowania mieniem, wynikających z przepisów art. 47 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, do potrzeb jednostki i aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Rozdzielenie obowiązków związanych z prowadzeniem, zatwierdzaniem, rejestrowaniem i sprawdzaniem operacji finansowych, gospodarczych i innych zdarzeń pomiędzy różne osoby;
9. Dostosowanie dokumentacji opisującej przyjęte przez Związek zasady rachunkowości do wymogów wynikających z art. 10 ust. 1 pkt. 3 lit. a) i c) oraz pkt. 4 ustawy o rachunkowości, poprzez ustalenie:
 - wykazu kont bilansowych i pozabilansowych księgi głównej w Zakładowym Planie Kont w taki sposób, aby na podstawie prowadzonych na tych kontach ewidencji można było sporządzić wszystkie obowiązujące jednostkę sprawozdania, w tym zwłaszcza sprawozdania budżetowe;
 - zasad klasyfikacji zdarzeń dla wszystkich kont księgi głównej oraz zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych (ewidencji analitycznej) i ich powiązania z kontami księgi głównej;

- opisu systemu informatycznego służącego prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy pomocy komputera;
 - opisu systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstaw dokonania w nich zapisów przy uwzględnieniu postanowień art. art. 71 - 75 ustawy o rachunkowości;
10. Skorygowanie błędnych zapisów w ewidencji pozabilansowej planu wydatków za 2005 r. w dz. 900 rozdz. 90001 §§ 4510 i 6050; bieżące kontrolowanie poprawności zapisów wprowadzanych do ewidencji pozabilansowej planu dochodów i wydatków, tak aby ewidencja ta odzwierciedlała stan rzeczywisty, zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości;
 11. Oznaczanie wszystkich ksiąg rachunkowych w postaci wydruków komputerowych zrozumiął nazwą danego rodzaju księgi, zgodnie z wymogami art. 13 ust. 4 pkt.1 ustawy o rachunkowości;
 12. Wprowadzanie zapisów do ksiąg rachunkowych w sposób określony w art. 23 ust. 2 pkt 2, 3, 4 i 5 ustawy o rachunkowości;
 13. Dostosowanie programu komputerowego, stosowanego w Biurze Związku do ewidencji rozrachunków, do wynikających z przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 115, poz. 781) potrzeb sprawozdawczości – w zakresie możliwości ustalania na podstawie danych wynikających z ksiąg rachunkowych wysokości należności i zobowiązań w podziale według klasyfikacji budżetowej, wielkości poszczególnych należności w podziale na należności ogółem i zaległości i wielkości poszczególnych zobowiązań w podziale na zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne, a tych z kolei w podziale na zobowiązania wymagalne powstałe w latach ubiegłych i powstałe w roku bieżącym;
 14. Prowadzenie ewidencji zaangażowania wydatków budżetowych na kontach 998 i 999 w sposób określony w przepisach Załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. Nr 142, poz. 1020);
 15. Zapewnienie bezbłędności zapisów w księgach rachunkowych w rozumieniu przepisów art. 24 ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości, poprzez wprowadzanie do ksiąg rachunkowych zgodnych ze stanem rzeczywistym danych na temat wymagalnych terminów płatności należności i zobowiązań oraz wyeliminowanie z programu komputerowego, służącego do prowadzenia ksiąg rachunkowych Związku, błędu polegającego na systemowym wyliczaniu wymagalnych terminów płatności dla operacji polegających na zapłacie należności/zobowiązania;
 16. Wykazywanie w sprawozdaniach Rb-27S, Rb-28S, Rb-N i Rb-Z wszystkich bezspornych wymagalnych należności i zobowiązań jednostki wynikających z ksiąg rachunkowych, dla których zgodnie z przepisami Załącznika nr 34 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej upłynął termin płatności, a nie są przedawnione ani umorzone;
 17. Zaniechanie praktyki przeznaczania dochodów pobranych do kasy Biura Związku bezpośrednio na pokrycie wydatków tego Biura z pominięciem rachunku budżetu Związku, jako niezgodnej z zasadami określonymi w przepisach art. 20 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz art. 59

- w związku z art. 73a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zaniechanie praktyki ewidencjonowania na koncie 101 „Kasa” dochodów pobranych do kasy Biura jako zmniejszenia wydatków, jako naruszającej zasady funkcjonowania tego konta określone w Zakładowym Palnie Kont oraz przepisy art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, nakazujące ewidencjonowanie operacji gospodarczych zgodnie z ich faktycznym przebiegiem;
18. Dokonywanie wypłat z kasy i z rachunków bankowych Związku wyłącznie na podstawie dokumentów zatwierdzonych pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym przez upoważnione do tego osoby, zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości;
 19. Nadawanie dokumentom księgowym numerów pozwalających na ich jednoznaczne powiązanie z zapisami w księgach rachunkowych (dzienniku), zgodnie z zasadami określonymi w art. 14 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Ewidencjonowanie operacji gospodarczych w księgach rachunkowych na podstawie dowodów źródłowych, zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Określenie w przepisach wewnętrznych jednostki zasad sporządzania, sprawdzania i zatwierdzania do ujęcia w księgach rachunkowych jednostki dokumentów PK „Polecenie Księgowania”;
 20. Przestrzeganie obowiązku protokolarnego przekazywania kasy w przypadku zmian na stanowisku kasjera, zgodnie z wymogami obowiązującej Instrukcji kasowej;
 21. Prawidłowe dekretowanie wszystkich dowodów kasowych i bankowych, zgodnie z postanowieniami art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości oraz przepisami części II § 8 pkt. 4 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów;
 22. Oznaczanie dowodów własnych wystawianych przez Związek/Biuro Związku datą, zgodnie z wymogami art. 21 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości. Korygowanie błędów we własnych dowodach wewnętrznych Związku wyłącznie w sposób określony w art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości;
 23. Regulowanie zobowiązań Związku w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, zgodnie z postanowieniami art. 35 ust. 3 pkt. 3 ustawy o finansach publicznych;
 24. Ustalenie przez Zarząd Związku w trybie art. § 20 ust. 3 pkt 3 Statutu Związku zasad rozliczania i zatwierdzania transakcji dokonywanych przez pracowników Związku przy pomocy kart płatniczych wydanych im do rachunków bankowych Związku, w sposób zabezpieczający należycie interesy majątkowe Związku;
 25. Niezwłoczne wypowiedzenie przez Związek umów o prowadzenie obsługi budżetu Związku zawartych z Bankiem Przemysłowo – Handlowym oraz PKO BP S.A. i wybranie jednego banku do obsługi budżetu Związku w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych, zgodnie z art. 195 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Określenie przedmiotu tego zamówienia i jego wartości z zachowaniem należytej staranności, w sposób określony przepisami art. 29, art. 32, art. 34 ust. 3 pkt. 2 lit. b i ust. 4 oraz art. 35 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity z 2006 r., Dz.U. Nr 164, poz. 1163 ze zm.). Zawieranie umów o świadczenie usług w zakresie bankowej obsługi budżetu Związku wyłącznie na czas oznaczony, zgodnie z dyspozycją art. 142 ww. ustawy;

26. Zaniechanie praktyki dokonywania wydatków bieżących WZWiK z rachunku bankowego służącego do regulowania należności i zobowiązań przejętych po likwidacji zakładu budżetowego, jako niezgodnej z zasadami funkcjonowania tego rachunku określonymi w aneksie nr 1/2002 z dnia 5 września 2002r. do umowy z dnia 11 czerwca 1999 r., którym ten rachunek otwarto;
27. Udzielanie zamówień na usługi polegające na udzieleniu Związkowi kredytów lub pożyczek długoterminowych wyłącznie po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego we właściwym trybie, określonym w przepisach ustawy Prawo zamówień publicznych. Określenie przedmiotu tych zamówień i ich wartości z zachowaniem należytej staranności w rozumieniu przepisów art. 29, art. 32, art. 34 ust. 4 oraz art. 35 ww. ustawy.
28. Dokonywanie czynności prawnych w zakresie zaciągania kredytów i pożyczek przez dwóch członków zarządu wskazanych przez Zarząd, zgodnie z przepisami art. 194 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w związku z art. 73a ustawy o samorządzie gminnym;
29. Dokumentowanie przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych protokołem z postępowania, w sposób określony w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 19 maja 2006 r. w sprawie protokołu z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz.U. Nr 87, poz. 606).
30. Ustalenie przez zamawiającego aktualnego regulaminu pracy komisji przetargowych prowadzących postępowania o udzielenie zamówień publicznych, zgodnie z wymogami art. 21 ust. 3 ustawy o zamówieniach publicznych. Bezwzględne przestrzeganie obowiązku składania pisemnych oświadczeń o niepodleganiu wykluczeniu z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przez wszystkie osoby wykonujące czynności w postępowaniu w imieniu zamawiającego, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Zatwierdzanie przez kierownika jednostki protokołu z prac komisji przetargowej, zgodnie z przepisami art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych;
31. Niezwłoczne zaprowadzenie rzetelnej, bezbłędnej, sprawdzalnej i bieżącej ewidencji księgowej rozrachunków, zgodnie z art. 24 ustawy o rachunkowości, poprzez:
 - zgromadzenie przez Związek całości dokumentacji źródłowej w zakresie należności i zobowiązań przejętych przez Związek po likwidacji Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji oraz uporządkowanie zbiorów dokumentów księgowych Związku;
 - zweryfikowanie poprawności i realności wszystkich sald rozrachunkowych (w tym zwłaszcza przejętych po zlikwidowanym zakładzie budżetowym), w oparciu o dokumentację źródłową;
 - odpisanie należności przedawnionych i nieściągalnych oraz takich, co do których brak dokumentacji źródłowej; niezwłoczne wszczęcie windykacji należności przejętych po zlikwidowanym zakładzie budżetowym, co do których nie nastąpiło jeszcze przedawnienie;
 - zweryfikowanie poprawności zapisów dokonanych w ewidencji księgowej na poszczególnych kontach księgi głównej pod kątem ich zgodności z treścią ekonomiczną konta i wyeliminowanie zapisów nieprawidłowych (np. przeniesienie ewidencji: depozytów z tytułu

- wadiów i zabezpieczeń należytego wykonania umów z konta 201 na 240, ewidencji kredytów z konta 260 na 134, ewidencji diet członków Zgromadzenia i Zarządu z konta 229 na 240 itp.);
- zaprowadzenie prawidłowej ewidencji analitycznej należności przejętych po zlikwidowanym zakładzie budżetowym oraz rozrachunków z pracownikami Biura Związku z tytułu udzielanych zaliczek;
 - ewidencjonowanie rozrachunków z tytułu opłat za zarząd na rzecz wspólnoty mieszkaniowej zgodnie z postanowieniami Zakładowego Planu Kont na podstawie dokumentu poświadczającego wykonanie usługi wystawionego przez uprawnioną osobę i zaakceptowanego przez kierownika jednostki;
 - ewidencjonowanie rozliczenia zaliczek na wydatki bieżące zgodnie z Zakładowym Planem Kont, w sposób odzwierciedlający rzeczywisty przebieg operacji gospodarczych, zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości;
32. Przechowywanie wadiów i należytych zabezpieczeń wykonania umów na oprocentowanych rachunkach bankowych i zwrot tych depozytów wykonawcom wraz z należnymi odsetkami, zgodnie z przepisami art. 46 ust. 4 oraz art. 148 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych;
 33. Zaniechanie praktyki udzielania pracownikom Biura Związku zaliczek na poczet wynagrodzeń, jako nie mającej podstaw prawnych w obowiązujących przepisach. Niezwłoczne wyegzekwowanie zwrotu do budżetu Związku wypłaconych w 2005 i 2006 r. zaliczek na wynagrodzenia;
 34. Ustalanie przez właściwe organy Związku w przepisach wewnętrznych jednostki zasad udzielania i rozliczania zaliczek udzielanych pracownikom z budżetu Związku (w tym zaliczek pobieranych przez Przewodniczącego Zarządu Związku);
 35. Ustalenie wynagrodzeń, nagród z zakładowego funduszu nagród, nagród jubileuszowych oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników Biura Związku na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów: ustawy o pracownikach samorządowych, ustawy o pracownikach urzędów państwowych; rozporządzenia w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich oraz ustawy z 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz.U. Nr 160, poz. 1080 ze zm.);
 36. Zwrot do budżetu Związku nienależnie pobranych kwot wynagrodzeń, nagród okolicznościowych i nagród jubileuszowych oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych za okres ostatnich 3 lat przez Przewodniczącego Zarządu Związku pana Stefanosa Ewangelu, Skarbnika/Główną Księgową Związku panią Lilianę Wąs, Zastępcę Dyrektora ds. Organizacyjno – Administracyjnych pana Zdzisława Dobrowolskiego oraz Zastępcę Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju pana Marka Mielniczuka;
 37. Uchylenie przez Zarząd podjętej z naruszeniem prawa uchwały nr 1/X/2003 z 13 listopada 2003 r. w sprawie ustalenia tabeli stanowisk, zaszerogowań i wymagań kwalifikacyjnych pracowników zatrudnionych w Biurze WZWIK (wraz ze zmianą wynikającą z

- dostosowanie stanowisk pracy funkcjonujących w Biurze Związku do wykazu stanowisk urzędniczych przewidzianych w przepisach ww. rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich;
38. Doprowadzenie do podjęcia przez Zgromadzenie Związku decyzji w sprawie ewentualnego wyrównania Przewodniczącemu Zarządu Związku dodatków funkcyjnego i specjalnego za okres ostatnich trzech lat, w zakresie w jakim zostały one zaniżone na skutek nieuwzględnienia przy obliczaniu dodatku funkcyjnego wzrostu podstawy jego naliczania, wynikającego ze zmian wprowadzanych do Załączników nr 1 do rozporządzeń Rady Ministrów z 2003 i 2005 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych: z 11 lutego 2003 r. - Dz.U. Nr 33, poz. 264; z 2 marca 2004 r. - Dz.U. Nr 47, poz. 448; z 22 lutego 2005 r. - Dz.U. Nr 34, poz. 309; z 2 sierpnia 2005 r. - Dz.U. Nr 146, poz. 1223 oraz z 28 lutego 2006 r. - Dz.U. Nr 39, poz. 278;
 39. Wyrównanie obu ww. Zastępcom Dyrektora Biura dodatków funkcyjnych za okres ostatnich trzech lat, w zakresie w jakim zostały one zaniżone na skutek nieuwzględnienia przy ich obliczaniu wzrostu podstaw ich naliczania, wynikających z ww. zmian wprowadzanych do Załączników nr 1 do rozporządzeń Rady Ministrów z 2003 i 2005 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych;
 40. Naliczanie poszczególnych składników wynagrodzeń pracowników Biura Związku stosownie do wzrostu podstaw ich naliczania wynikających ze zmian przepisów wprowadzanych przez Radę Ministrów; zapewnienie pracownikowi naliczającemu płace dla pracowników Biura Związku stałego bieżącego dostępu do aktów prawnych określających zasady wynagradzania pracowników samorządowych;
 41. Naliczanie wynagrodzeń pracowników Biura za czas urlopu wypoczynkowego w wysokości wynagrodzenia jakie by otrzymali, gdyby w tym czasie pracowali - zgodnie z art. 172 ustawy Kodeks pracy;
 42. Uwzględnianie przy naliczaniu dodatków za wieloletnią pracę dla pracowników Biura Związku wszystkich poprzednich okresów zatrudnienia oraz zwiększanie stawki tych dodatków począwszy od 1 dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik nabył prawo do wyższej stawki dodatku, zgodnie z przepisami § 11 ust. 1 i ust. 5 ww. rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych;
 43. Zaniechanie praktyk pobierania z budżetu Związku jakichkolwiek nagród przez Przewodniczącego Zarządu Związku, za wyjątkiem nagród przyznanych mu przez Zgromadzenie Związku w drodze uchwały, zgodnie z przepisami § 10 pkt. 12 Statutu WZWiK;
 44. Niezwłoczne zaprzestanie wypłacania „ekwiwalentu za pranie” pracownikom, którym nie przysługuje odzież robocza zgodnie z przepisami Zarządzenia nr 25/98 Przewodniczącego Zarządu Związku z 23 czerwca 1998 r. w sprawie zasad przydzielania pracownikom środków ochrony indywidualnej, odzieży roboczej, napojów oraz środków higieny osobistej; zwrot do budżetu nienależnie pobranych kwot ekwiwalentów za okres ostatnich 3 lat przez Przewodniczącego Zarządu Związku pana Stefanosa Ewangielu, Skarbnika/Główną Księgową

Związku panią Lilianę Wąs, Zastępcę Dyrektora ds. Organizacyjno – Administracyjnych pana Zdzisława Dobrowolskiego oraz Zastępcę Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju pana Marka Mielniczuka;

45. Naliczanie odpisów podstawowych, zwiększeń odpisów podstawowych i odpisów korygujących na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych zgodnie z przepisami art. 5 ust. 2 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity: Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 355 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 marca 1994 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz.U. nr 43, poz. 168 ze zm.);
46. Sporządzanie przez Przewodniczącego Zarządu Związku rocznych planów rzeczowo – finansowych Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, zgodnie z zapisami § 4 Regulaminu ZFŚS Biura Związku;
47. Ustalenie i zapewnienie przestrzegania przez Przewodniczącego Zarządu Związku w trybie określonym przepisami art. 44 i art. 47 ustawy o finansach publicznych procedur kontroli zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków związanych z wypłatami wynagrodzeń i nagród dla pracowników Biura Związku, eksploatacją pojazdu służbowego Związku oraz korzystaniem przez pracowników Biura Związku z usług telefonii stacjonarnej i komórkowej, w sposób zapewniający dokonywanie tych wydatków w sposób celowy, oszczędny i z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, zgodnie z przepisami art. 35 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy;
48. Rozliczanie na rachunkach kosztów podróży służbowych faktycznych godzin przebywania poza miejscowością będącą siedzibą pracodawcy, zgodnie z przepisami art. 77⁵ § 1 Kodeksu pracy oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej odbywanej na obszarze kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1990 ze zm.);
49. Ustalenie przez Zarząd Związku zasad korzystania ze składników majątkowych Związku przez Przewodniczącego Zarządu, zgodnie z postanowieniami § 20 ust. 3 pkt. 3 i 4 Statutu Związku (m.in. zasad korzystania z pojazdu służbowego Związku i rozliczania związanych z tym kosztów, oraz zasad instalowania usług telefonicznych i internetowych na koszt Związku w miejscu zamieszkania pracowników Związku);
50. Wprowadzenie w Biurze Związku zasad sporządzania, gromadzenia i archiwizacji dokumentów określonych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. Nr 112, poz. 1319 ze zm.). Objęcie szczególnym nadzorem i ochroną przed zniszczeniem i zaginięciem: dokumentacji księgowej (umów, załączników do umów, załączników do faktur np. specyfikacji świadczonych usług, billingów itp.) - zgodnie z zasadami określonymi w art. art. 71 - 75 ustawy o rachunkowości oraz dokumentacji z przeprowadzonych postępowań o zamówienie publiczne - zgodnie z przepisami art. 97 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych;

51. Przestrzeganie przez Skarbnika/Głównego Księgowego Związku obowiązku składania kontrasygnaty na umowach mogących spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, określonego w przepisach § 23 ust. 3 Statutu Związku; sprawdzanie przez Skarbnika/Głównego Księgowego Związku, przed złożeniem podpisu na dowodach księgowych, kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów dotyczących danej operacji gospodarczej, zgodnie z art. 45 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych;
52. Klasyfikowanie wydatków na dostawę zimnej wody i odprowadzanie ścieków, energię elektryczną oraz centralne ogrzewanie do paragrafu 426 „Zakup energii”, zgodnie z przepisami Załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 107, poz. 726 ze zm.);
53. Niezwłoczne wprowadzenie do ksiąg rachunkowych wartości prawa użytkowania wieczystego gruntów zajętych pod oczyszczalnię ścieków w Jugowicach i Boguszowie – Gorcach; bieżące wprowadzanie do ksiąg rachunkowych ewidencji syntetycznej i analitycznej operacji gospodarczych nabycia i zbycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości;
54. Niezwłoczne skompletowanie dokumentacji źródłowej oraz przeprowadzenie analizy prawidłowości zapisów na wszystkich kontach ewidencji analitycznej, prowadzonej do konta 080 „Środki trwałe w budowie”; przeprowadzenie weryfikacji realności nakładów inwestycyjnych figurujących w ww. ewidencji oraz podjęcie niezbędnych kroków w celu doprowadzenia zapisów w tej ewidencji do zgodności ze stanem rzeczywistym w rozumieniu art. 24 ustawy o rachunkowości m.in. poprzez:
 - skorygowanie błędnych zapisów księgowych;
 - ustalenie, które z inwestycji zostały zakończone, sporządzenie dla nich brakujących dokumentów OT i przeksięgowanie ich wartości na środki trwałe;
 - sporządzenie brakujących dokumentów PT dla zakończonych inwestycji, które zostały przekazane do użytkowania Wałbrzyskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.;
 - zaliczenie do strat nadzwyczajnych nakładów inwestycyjnych, które nie dały rezultatów.
55. Precyzyjne określanie przez Przewodniczącego Zarządu w Zarządzeniach dotyczących przeprowadzenia okresowych inwentaryzacji składników majątkowych jednostki terminów przeprowadzania poszczególnych czynności związanych z inwentaryzacją i jej rozliczeniem oraz osób zobowiązanych do ich wykonania, zgodnie z postanowieniami Instrukcji inwentaryzacyjnej Biura Związku;
56. Przeprowadzanie rocznych inwentaryzacji należności i zobowiązań oraz nakładów inwestycyjnych zgodnie z dyspozycją art. 26 ust. 1 pkt. 3 ustawy o rachunkowości, drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji realnej wartości tych składników oraz rozliczanie przeprowadzonych inwentaryzacji i ujmowanie ich

wyników w księgach rachunkowych tego roku, na który przypadał termin inwentaryzacji, zgodnie z postanowieniem art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości;

Stosownie do postanowień art. 9 ust. 3 i 4 powołanej wyżej ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych proszę o poinformowanie Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o wykonaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykonania. Do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżenia do kolegium Izby. Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Do wiadomości:

Pan

Leszek Orpel

Przewodniczący Zgromadzenia

Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji